

Středoškolská odborná činnost

Obor historie č. 16

Gymnázium Sokolov a Krajské vzdělávací centrum, příspěvková organizace, Husitská 2053

Karlovarský kraj

41. ročník

„Protistátní“ skupina Michal Kičera a spol.

Z činnosti třetího odboje v 50. letech na Sokolovsku

„Antistate“ group Michal Kičera et al.

**Activities of the third resistance in 50's in the region of
Sokolov**

Markéta Šteklová, 2018

Vedoucí práce: PhDr. Vladimír Bružeňák

Odborný konzultant: Mgr. Jarmila Svobodová

Poděkování

V první řadě chci poděkovat PhDr. Vladimíru Bružeňákovi za obětavou pomoc ve všech fázích mé práce. Za odbornou pomoc děkuji Mgr. Jarmile Svobodové. Dále mé poděkování patří panu Ing. Martinu Motlíkovi za spolupráci při rozhovoru a poskytnutí osobních fotografií a dokumentů rodiny Zunových, stejně jako panu Vladimíru Kotvovi, který přijel až z Kaplice a poskytl mi dokumentaci týkající se života Josefa a Věry Kotvových. Též děkuji pánům Pavlu a Janu Rundovým za jejich čas a cenné informace, které mi pomohly porozumět problematice dané skupiny a také vlivu komunistického režimu v 50. letech na oblast Sokolovska. Zvláštní poděkování patří Manon Luxenburg, rozené Zlámalové, za její rozhovor, osobní setkání a jedinečné poskytnuté materiály. V neposlední řadě míří mé poděkování k velice ochotným pracovníkům Vojenského archivu Praha, Národního archivu, archivu Památníku národního písemnictví, Archivu bezpečnostních složek a archivu National archive of Maryland.

Prohlášení:

Tímto prohlašuji, že jsem celou práci napsala samostatně, pouze za použití uvedených pramenů a literatury.

Prohlašuji, že tištěná verze a elektronická verze soutěžní práce SOČ jsou shodné.

Nemám závažný důvod proti zpřístupnění této práce v souladu se zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) v platném znění.

V Sokolově dne 19. 3. 2019 .....

Markéta Šteklová

Anotace:

Práce se zabývá popisem vzniku, činnosti a zániku jedné skupiny 3. odboje, jež vznikla v době přelomu 40. a 50. let v Sokolově, jakož i životními osudy jejích hlavních činitelů. Cílem mé práce je osvětlit nejen činnost této jedné poměrně nevelké skupiny, ale uvést ji do souvislosti s celkovou problematikou protikomunistického odboje v Československu, a zejména poukázat na to, že i na území poválečného československého pohraničí, jež značně v této době změnilo svou politickou a sociální strukturu, tento druh činnosti také existoval. Svou prací bych také ráda přispěla k poznání regionální historie této doby, neboť literatura k tématu je velice skoupá a prakticky neexistuje. Díky archivním pramenům a výpovědím pamětníků se mi podařilo zjistit, že na sokolovském okrese, ve kterém žiji, takových skupin působilo dokonce několik.

Anotation:

My work deals with the description of the foundation, activities and the end of the third resistance group which began at the turn of 40s and 50s in Sokolov as well as life destinies of main members. The aim of my work is an explanation of not only this little group activity but also put it in context with the issue of the anti-communist resistance in Czechoslovakia and mainly to show the fact that this kind of activity had existed on a place of postwar border region which this time changed its own political and social structure. With my work I would also like to contribute to regional history of this age because literature dealing with this topic is very limited and nearly does not exist. Thanks to archive materials and statements of witnesses I was able to find out that a few of these groups really had operated in my home district of Sokolov.

Klíčová slova: perzekuce; 50. léta; Sokolov; komunistický režim; Státní bezpečnost; špionáž; 3. odboj; Státní soud Praha; emigrace

Keywords: persecution; 50's; Sokolov; communist regime; State security; espionage; 3rd resistance; State court Prague, emigration

Obsah

1) Úvod.....	7
2) Metodika, archivní prameny, literatura	7
3) Charakteristika 3. odboje	8
4) Sokolovsko 50. let.....	10
5) Hlavní aktéři skupiny	13
5.1. Představení	13
5.4. Čeněk Zuna.....	16
5.5. Jaroslav Holeček.....	18
5.6. Václav Novák	18
5.7. Rudolf Mirko.....	19
5.9. Jan Wintera.....	20
5.10. Miloslav Zlámal	21
6.1. Vznik skupiny.....	24
6.2. Činnost skupiny	26
7.1. Zatýkání.....	30
7.2. Hlavní proces.....	33
7.3. Pobyť ve vězení	34
8) Na svobodě.....	37
9) Závěr	39
10) Resume.....	41
11) Seznam použitých zdrojů a literatury	42
12) Obrazové přílohy	45
13) Zdroje příloh.....	62

Seznam použitých zkratk

CIC – Counter Intelligence Corps – tajná kontrašpionážní služba americké armády

ČPO – Četnický pohotovostní oddíl

ČSL – Československá strana lidová

ČSNS – Česká strana národně sociální

ČSSD – Československá strana sociálně – demokratická

ČSR – Československá republika

JD – jednotné družstvo

KSČ – Komunistická strana Československa

MNV – Městský národní výbor

NKVD – „Narodnyj komissariat vnutrennich děl“, centrální státní orgán Sovětského svazu

ONV – Okresní národní výbor

SdP – „Sudetendeutsche partei“, politická strana založená Konradem Henleinem v roce 1933

SNB – Sbor národní bezpečnosti

SOkA – Státní okresní archiv

SPB – Svaz protifašistických bojovníků

SRN – Spolková republika Německo

SSSR – Svaz sovětských socialistických republik

StB – Státní bezpečnost, komunistická režimní policie

TNP – tábor nucených prací

ÚNP – Ústřední národní pojišťovna

VUML – Večerní univerzita marxismu – leninismu

ZČV – Zemské četnické velitelství

1) Úvod

Významem slova odboj je různými způsoby vyjádřený odpor vůči totalitě, mocnářství nebo jakémukoliv jinému politickému režimu. V klasických moderních dějinách Československa se udávají 3 různé základní odboje. První – odpor vůči Rakousku-Uhersku a jeho straně v první světové válce, druhý – vůči nacistické okupaci a třetí – odboj proti režimu komunistickému.

Tento se v několika bodech odlišuje od ostatních. Především ve vymezení: v některých případech je těžké zpětně říct, co spadá do odboje a co do obyčejné kriminality. Zároveň není dostatečně zmapován a zákon o třetím odboji vešel v platnost teprve 7. listopadu 2011. Navíc z velké části chybí oficiální a nezkrácené zdroje.

Region Sokolovska, ve kterém jsem vyrůstala, nemá plně probádanou historii jako jiné oblasti. Pátrání po událostech 50. let se ukázalo jako správný krok.¹

2) Metodika, archivní prameny, literatura

Zájem o historii mého města mě přivedl na neprobádanou půdu, která se ukázala být neočekávaně úrodnou. Když jsem začala pátrat, počet neznámých událostí v tomto období byl velice překvapivý. Při psaní práce jsem si určila za cíl nalézt a prozkoumat konkrétní případ 3. odboje na Sokolovsku, který státní úřady označily jako „skupinu Michal Kičera a spol.“ Když jsem se dostávala stále hlouběji do aktivit a myšlenek skupiny, můj hlavní úkol spočíval nejen v objasnění její činnosti a důsledků z ní plynoucích, ale především také v objevování jednotlivých životních aspektů a osudů jednotlivých aktérů a jejich vliv na politické smýšlení. K proniknutí do této problematiky mi pomáhaly dopisy, záznamy výslechů a výpovědi pamětníků. To, čeho chci touto prací dosáhnout, je podat ucelené svědectví o několika lidech, které spojilo odhodlání vzepřít se totalitě, případně které totalitní moc perzekvovala prakticky jen ze samé podstaty jejich příslušnosti k jiným názorovým, pracovním a občanským proudům, než byla ona sama.

Jako nejdůležitější zdroje jsem využila zdroje archivní, především fondy Archivu bezpečnostních složek, fondy Národního archivu a taktéž fondy Vojenského archivu, případně

---

¹ Tato práce SOČ vychází z autorčina stejnojmenného projektu EUSTORY z r. 2017, více na *Ocenění výsledků X. ročníku mezinárodní dějepisné soutěže EUSTORY*. Dostupné z <http://www.eustory.cz/oceneni-vitezu-x.-rocniku-mezinarodni-dejepisne-souteze-eustory>.

Státního okresního archivu Sokolov a archivu Památníku národního písemnictví, kde jsem k dané problematice dohledala poměrně značné množství materiálu. Ve Vojenském archivu to byly především personální spisy a kvalifikační listiny několika jednotlivých aktérů, kteří ještě v době krátce před převzetím moci KSČ působili v armádě, v Národním archivu se jednalo o fondy Státního soudu Prahy se záznamy o procesu se skupinou a fond Správy sboru nápravné výchovy, kde jsem našla jednotlivé vězeňské spisy většiny odsouzených. V Archivu bezpečnostních složek jsem studovala teprve nedávno zpřístupněný fond V/KV a fond 302, kde jsem zejména v prvním fondu našla vyšetřovací svazky, výsledky a protokoly účastníků. Jako doplnění hloubky mé práce mi posloužil National archive of Maryland s emigrační složkou jednoho z hlavních aktérů. Taktéž jsem s pomocí vedoucího mé práce vyhledala několik příbuzných aktérů dané skupiny, kteří mi pomohli dalšími cennými informacemi a dokumenty. Mé další pátrání mě v tomto ohledu dovedlo až za oceán, kde jsem se setkala s výjimečnou příbuznou – pamětnicí. Literární prameny bohužel k danému tématu takřka neexistují. Fragments o 3. odboji na Sokolovsku zachycuje závěrečná práce posluchače VUML Jana Šímy z roku 1986.² Okrajově se 50. rokům věnuje kniha *Temný Sokolov* Jana Runda a kniha *Falknov – Sokolov 1908 – 2008* Romany Beranové a spol..

Kromě dějin Sokolovska je pro pochopení souvislostí na místě představit i samotný odboj, který měl různé podoby a prezentoval se různorodými specifickými případy. Jde též o důvody a důsledky spjaté s resistencí vůči totalitě nastolené v Československu od února 1948.

3) Charakteristika 3. odboje

Klíčovým rokem pro aktéry budoucího 3. odboje, a nejen pro ně, byl rok 1948 a převzetí moci komunistickou stranou a budování formy totalitního státu stalinského typu. Nový režim s sebou přinesl kromě perzekuce opozice, justičních vražd, kolektivizace venkova, znárodnění a komunistické propagandy i reformu průmyslu, školství a běžného života celé společnosti. Perzekuce skutečné či domnělé opozice byla znakem razantní změny směřování státu a společnosti od principů klasické liberální demokracie k systému totalitárnímu. Počet politických vězňů v Československu pouze v letech 1948–1954 dosahoval přibližně 200 000 osob, počet funkčních táborů a vězení na 422.³

---

²ŠÍMA Jan. *Historie SNB na Sokolovsku*, Sokolov: Dům politické výchovy OV KSČ Sokolov- Závěrečná práce posluchačů večerní univerzity marxismu- leninismu, Sokolov 1986.

³COURTOIS, Stéphane a kolektiv autorů. *Černá kniha komunismu I.*, 1.vyd., Praha: Paseka, 1999. 405 s. ISBN-80-7185-194-9.

Perzekuce s sebou nesla nemálo snah se vůči totalitní moci postavit. Jedny z prvních, a zároveň režimu nejvíce nebezpečných odpůrců lze nalézt v armádě. Právě armáda mohla být pro nový systém největším ohrožením, proto perzekuce byla právě zde poměrně častá a začala již krátce po únorových událostech. Na myslí máme zejména tzv. vyakčňené vojáky a důstojníky, kteří museli armádu opustit a z nichž mnoho se snažilo v různé míře režimu postavit, případně byli rovnou zatčeni a uvězněni, v tom nejhorším případě po vykonstruovaných obviněních popraveni. Za všechny jmenujme případ popravy generála Heliodora Píky, majora Jaromíra Nechanského či velitele Akce Žatec kapitána Karla Sabely, případně uvěznění jediného československého maršála Karla Janouška.

Dále mezi oběťmi perzekuce nalézáme mnoho členů bývalých opozičních stran a samozřejmě i různých církví, především té nejrozšířenější, tedy katolické. Celostátní tzv. Katolická akce měla sice věřící a představitele katolíků přesvědčit k poslušnosti straně, ale v její definitivní podobě se minula účinkem.⁴ Jako jeden z vrcholů této perzekuce a zároveň proticírkevní propagandy pak zmiňme aféru pátera Josefa Toufara.⁵

Se snahou podřídit si venkov souvisí kromě snahy o ovládnutí katolické církve i tzv. kolektivizace, tedy většinou násilné združstevňování větších a středních zemědělců a zabírání jejich majetku, případně perzekuce jich samotných a jejich rodin.

Nastolení tohoto teroru tzv. třídního boje s sebou logicky neslo reakci v podobě vznikajících skupin či jednotlivců, kteří se s danou situací nehodlali smířit a rozhodli se novému systému postavit. A tak se zrodil 3., tedy protikomunistický odboj.⁶ Přes to, že na západě vznikla jako jakýsi zastřešující orgán zahraniční emigrace Rada svobodného Československa, protikomunistické skupiny v ČSR vznikaly většinou spontánně, neorganizovaně, často na základě ústní konspirace jedinců nespokojených s novým zřízením (a bohužel také často na základě vykonstruování skupiny agenty StB). Mezi nejznámější odbojové skupiny patří například tzv. Akce Žatec, skupina Černý lev 777, skupina „kapitána“ Ladislava Malého (akce Babice), Světлана, Hory Hostýnské či ta zřejmě nejznámější, tzv. skupina bratří Mašínů. Jejich činnost však v atmosféře 50. let a pod tlakem StB končila

---

⁴RADOSTA, Petr. *Protikomunistický odboj- historický nástin*. 1. vyd., Praha: EGEM, 1993. 156 s. ISBN-80-85395-25-8.

⁵WEBER, Václav. *Třetí odboj v letech 1948-1953*. 1.vyd., Pardubice: Filozofická fakulta univerzity v Pardubicích, 2014. 373 s. ISBN-978-80-7395-786-5.

⁶Zákon o účastnících odboje a odporu proti komunismu 262/2011Sb vešel v účinnost až 7. listopadu 2011.

neúspěchem a rozbitím, často s tragickými důsledky pro své aktéry, kteří se ocitli s dlouholetými tresty ve věznicích nebo dokonce na šibenici.⁷

Vyšetřovací praktiky StB zahrnovaly fyzický i psychický nátlak na uvězněné osoby, včetně např. vyhrožování postihu rodiny a příbuzných, dlouhotrvajících výslechů, nemožnosti spánku, opakovaného buzení, neposkytování stravy, zavírání do temnic, mlácení obuškem po všech částech těla, mučení elektrickým proudem atd. Často byl k vyšetřovaným osobám nasazen do cely informátor, který následně reprodukoval rozhovory s objektem zájmu StB. Zřetelným zdůrazněním pozice Státní bezpečnosti byla pak zřízení a existence samostatného ministerstva národní bezpečnosti v letech 1950-1953.⁸

Kromě zmíněných dnes již poměrně známých případů protikomunistické činnosti však existovaly stovky skupinek rozsahem a činností menších a v současnosti prakticky neznámých, jež však jen dokumentují šíři a velikost nespokojenosti řady obyvatel s novou totalitou. Několik takových skupinek vzniklo i na Sokolovsku, v oblasti, kde by se taková činnost na první pohled očekávat nedala. Odsun německého obyvatelstva a příchod nových obyvatel, z drtivé většiny dělnických a hornických profesí, s minimem náboženského založení, jasná převaha KSČ již ve volbách roku 1946, to vše zdánlivě poukazovalo na to, že tento region by měl být pro nový systém regionem klidným a bezproblémovým.

4) Sokolovsko 50. let

Pro uvedení do obecných souvislostí je třeba vysvětlit stručnou situaci na Sokolovsku v 50. letech, která odrážela politické a společenské dění v celé republice. Mezi okresními městy se město Sokolov, dříve Falknov nad Ohří,⁹ o němž první zmínky jsou z konce 13. století, ocitlo na základě územní reformy z roku 1850 a zůstalo jím do současnosti. Dnešní Sokolovsko tvořily i dva dřívější okresy, konkrétně Kraslice a Loket, které však reformami z roku 1949, respektive 1960 zanikly a staly se součástí okresu Sokolov. V novodobých dějinách naší vlasti sehrálo Sokolovsko jednu ze svých nejznámějších, a zároveň nejsmutnějších rolí v září roku 1938, kdy při pokusu o puč strany SdP vedené Konrádem Henleinem došlo k přestřelkám mezi povstalci a československými silami na Bublavě, v Krajkové, Kraslicích a v Habartově, při kterých zemřelo přes dvacet lidí. Po obsazení

---

⁷ WEBER, Václav. *Třetí odboj v letech 1948-1953*. 1.vyd., Pardubice: Filozofická fakulta univerzity v Pardubicích, 2014. 373 s. ISBN-978-80-7395-786-5.

⁸ *Státní bezpečnost*. iBadatelna, dostupné z <https://www.ibadatelna.cz/en/slovník/statni-bezpecnost>.

⁹ Změna názvu proběhla v březnu 1948, při 5. výročí bitvy u ukrajinského Sokolova. Město navštívil tehdy i ministr obrany Ludvík Svoboda a zapsal se v pamětní knize.

pohraničí i zde vypukla tzv. Křišťálová noc, jejímž důsledkem bylo vypálení sokolovské synagogy. Během 2. světové války nacisté do okolí města umístili pracovní tábory, hlavně ženské pobočky koncentračního tábora Flossenbürg (Svatava a Kraslice), kde pracovaly a trpěly stovky žen, zejména při závěrečných pochodech smrti, které si vyžádaly desítky obětí.¹⁰ V dubnu 1945 bylo město Sokolov, stejně jako Kraslice, bombardováno americkým letectvem, které především v Sokolově zničilo a poškodilo řadu budov.¹¹ Prakticky celé Sokolovsko osvobodila ve dnech 6. a 7. května 1945 americká armáda, svou válečnou pouť zde ukončila 1. pěší divize Big Red One s veterány bojů v Africe, vylodění na Sicílii či v Normandii.¹²

Po válce nastal příliv nového českého obyvatelstva a větší část obyvatelstva německého byla zařazena do odsunu, který v této oblasti vyvrcholil v únoru 1946.¹³ Právě příliv obyvatelstva většinou dělnických profesí znamenal v regionu praktickou převahu KSČ, což se projevilo již ve volbách v roce 1946. V samotném Sokolově (tehdy ještě Falknově) dosáhla KSČ 1190 hlasů, ČSL 197, ČSSD 419 a ČSNS 461. Prázdných lístků, tedy lístků těch voličů, kteří nechtěli volit žádnou ze stran Národní fronty, bylo 11.¹⁴ Situace vypadala obdobně i pro celý tehdejší falknovský okres – z 6 128 hlasů platných hlasů bylo pro komunisty 3543, lidovci získali hlasů 410, sociální demokraté 1178, národní socialisté 973. Prázdných lístků bylo 24.¹⁵ V městě Lokti bylo zaznamenáno 559 registrovaných voličů, z nich volilo KSČ 280, ČSL 51, ČSSD 87 a ČSNS 138 voličů. Prázdné lístky byly jen 3. Pro okres Loket jsou pak výsledky následující: okres celkem 3155 voličů, KSČ 1696, ČSL 161, ČSSD 641, ČSNS 627, prázdných lístků 30.¹⁶ Zajímavé a typické byly například výsledky v Krásně, kde ze 125 voličů plných 106 volilo KSČ.¹⁷ V okrese Kraslice pak získala KSČ 1291 hlasů, což bylo 51 % všech voličských hlasů. Výsledky KSČ v celém dnešním okrese převyšovaly celorepublikový průměr, jenž se pohyboval okolo 40 %.

Po únoru 1948, který na Sokolovsku proběhl prakticky zcela bez problémů, došlo v regionu k masivnímu budování nové socialistické společnosti, což se projevilo zejména

---

¹⁰Bliže viz BRUŽEŇÁK, Vladimír. *Ve stínu Krušných hor*. 1.vyd., Cheb: Svět křídel, 2015, 295 s. ISBN-978-80-87567-69-2.

¹¹PROKOP Vladimír. *Sokolov z dějin města a jeho škol*. 1.vyd., Sokolov, 1994, 157 s.

¹²Více k tématu BRUŽEŇÁK, Vladimír. *Květen bez šeráků*. 1.vyd., Cheb: Svět křídel, 2013, 191 s. ISBN-978-80-87567-27-2.

¹³Bliže k odsunu ze Sokolovska NĚMEC Václav. *Odsun? A proč?*. 1.vyd., Sokolov: Okresní výbor ČSPB v Sokolově, 1986. 73 s.

¹⁴SOkA Sokolov, Kronika města Sokolov 1947-1964.

¹⁵Tamtéž, fond ONV Sokolov 1945-1948, zpráva OSK Falknov nad Ohří o výsledku voleb, č. j. 7544.

¹⁶Tamtéž, Kronika města Lokte 1946-1986.

¹⁷Tamtéž, Kronika města Krásno 1926-1955.

absolutním upřednostňováním středního průmyslu, v našem případě hornictví a chemického průmyslu, (které byly v té době už v regionu tradiční). Pro nově příchozí dělníky bylo též zapotřebí bytů, a tak tzv. dvouletý plán nařizoval Sokolovu stavbu 400 bytových jednotek, které však nebylo možno postavit kvůli nedostatku materiálu. Objevily se přímé dopady totalitní moci a perzekuce nepohodlných osob, následovalo obvinění devíti pracovníků ve stavebnictví z maření plnění plánu.¹⁸ V říjnu 1951 opouštějí v důsledku proticírkevního tažení státu sokolovskou nemocnici řadové sestry a přes protesty lékařů i pacientů se zrušila tamní kaple. Kněží farností čelí kromě nátlaku na opuštění církve i řadě školení a porad o námětech pro nedělní kázání, která jednoznačně mají podporovat nové státní zřízení (o mírovém úsilí ČSR, nutné spolupráci se SSSR apod.). Kněz Václav Bareš a páter O. Rákosník z Chlumu Sv. Maří dostali nepodmíněné tresty za čtení tzv. Pastýřského listu a ukrývání hledaných osob. Pátera Ondřeje Karla Frgala z kapucínského kláštera, dříve vězněného v koncentračním táboře Buchenwald, odsoudil Státní soud v Praze pro ukrývání sledovaného kněze a na západ prchajících studentů na 12 let, páter Alois Konečný si za tuto činnost odseděl 2,5 roku.¹⁹ V roce 1950 byl klášter v rámci tzv. Akce K zrušen a předán do rukou armády, která zahájila jeho devastaci. V roce 1954 vyhodili dva nespokojení horníci Alois Peyr a Jan Kuhn před svým nezdařeným pokusem o útěk do povětří sochu bojovníka od Sokolova a značně ji poškodili.²⁰

Na pohled nejvýraznějším případem politické perzekuce na Sokolovsku bylo zřízení několika pracovních táborů v okolí Horního Slavkova, kde v rámci jáchymovských dolů těžily stovky politických vězňů uran. V říjnu 1951 se zde, konkrétně z tábora XII, odehrál největší pokus o útěk vězňů z československých pracovních táborů vůbec. Dopadl bohužel tragicky, většina vězňů byla na útěku zastřelena.²¹

Sokolovský okres a koneckonců celý kraj se v této době stal stezkou pro emigraci do U. S. zóny Německa. Lidé, kterým se tam podařilo dostat, byli umísťováni do uprchlických táborů zřízených americkou armádou. Koncem července 1948 získali nárok na veškeré výhody a ochranu pro válečné uprchlíky. Mezi takové tábory patřily například tábory v Schwabachu, Ambergu, Murnau, Ludwigsburgu nebo v Regensburgu. Počet a umístění se v průběhu času měnilo.

¹⁸BERANOVÁ, Romana. BRUŽEŇÁK, Vladimír. KAVKOVÁ, Helena. *Falknov 1908 Sokolov 2008*, 1. vyd., Sokolov: FORNICA GRAPHICS s.r.o., 2011. 399 s., ISBN 978-80-254-9275-8.

¹⁹Tamtéž.

²⁰BRUŽEŇÁK Vladimír: *Protikomunistická činnost sokolovských horníků Jana Kuhna a Aloise Peyra*. Sokolovsko 1/2013, roč. 4, s. 8–14.

²¹KUKAL Karel: *Deset křížů*. 1. vydání, Nová inspirace, Praha 1993, 110 s., SBN 8090128645.

Kdo se dostal přes hranice, byl podroben prověření americké vojenské kontrarozvědky CIC a pak teprve odeslán do některého z táborů, kde mohl žádat o azyl. Nejoblíbenějším státem pro volbu bylo USA, dále Austrálie, Kanada nebo Jižní Amerika.²²

Uprchlíci se zapojovali do zpravodajských skupin na základě zájmu zapojení se do 3. odboje, ale i k materiálnímu přilepšení nebo možnosti urychlení vyřízení žádosti o azyl.²³

Kromě těchto případů politické perzekuce a protikomunistického odporu jsem v archivech narazila na značné množství materiálu vypovídajících o činnosti několika protistátních skupin na Sokolovsku, o kterých není v dostupné literatuře žádná zmínka. Jedná se například o skupinu „Karel Bádál a spol.“, „Akce teror - Bedřich Moravec a spol.“, „Tzv. Ilegální protikomunistická organizace Krajková“ či značně tragický případ agenta CIC Josefa Prince, který stál dva lidské životy.²⁴ Podobných neznámých případů se však mezi archivními materiály objevuje ještě více.

Navenek byl sice region po republice známý hlavně díky hnědému uhlí a průmyslu, tedy důležitými „pilíři socialismu“, kde pracovní plány byly „plněny a překročeny ve všech možných odvětvích“.²⁵ Z daných příkladů ovšem vyplývá, že Sokolovsko 50. let rozhodně nebylo zcela klidnou a pro nový systém bezproblémovou oblastí.

5) Hlavní aktéři skupiny

5.1. Představení

Neméně důležitou součástí výzkumu případu byly životopisy a s tím spojené životní osudy členů skupiny. Michal Kičera, Čeněk Zuna, Josef Kotva, Václav Novák, Jaroslav Holeček, František Girska, Rudolf Mirko, Jan Wintera²⁶ to jsou jména aktérů. Následující kapitola popisuje jejich životy až do zatýkání Státní bezpečnosti. Na konci se ještě nachází podkapitola, která se věnuje Miloslavu Zlámalovi, který nikdy nebyl zatčen StB. Popisuje tak celý jeho život.

---

²² PEJČOCH Ivo, TOMEK Prokop. *Agenti – chodci na popravištích*. 1. vyd., Cheb: Svět křidel, 2010. ISBN – 978-80-86808-88-8, 343 s.

²³ Tamtéž.

²⁴ Tento případ byl v průběhu bádání krátce popsán v knize *Temný Sokolov* Jana Runda.

²⁵ *Okresní kulturní středisko v Sokolově. Sokolovsko socialistických přeměn*. 1. vyd., Sokolov: Okresní kulturní středisko.

²⁶ Příjmení „Wintera“ je uvedeno ve skupinovém spisu, jeho osobní trestní spis příjmení uvádí jako „Winter“.

5.2. Michal Kičera

Narodil se 10. prosince 1907 v obci Smrková, okres Velký Berezník na Podkarpatské Rusi do rodiny se sedmi sourozenci. Vyrůstal jako nejstarší syn zemědělského lesního dělníka. Od svých sedmi let byl zvyklý pracovat jako zemědělec, pomáhal s dobytkem, nenavštěvoval žádnou školu. Od čtrnácti let již pracoval jako jeho otec, tedy coby lesní dělník.²⁷ Jako komunista odešel v roce 1936 ilegálně do Španělska, kde bojoval několik měsíců v občanské válce, a v roce 1937 odešel za prací do Belgie, kde dva roky pracoval jako horník.²⁸ V říjnu 1939 se vrátil domů, ovšem Podkarpatská Rus v tu dobu již patřila horthyovskému Maďarsku. Uprchl proto do SSSR, kde jej však uvěznili a poslali do vězení v Charkově a poté do nechvalně proslulého tábora ve Starobělsku. Byl odsouzen za špionáž na tři roky, které strávil ve Starobělsku jako kuchař a pekař.²⁹ V lednu 1943 byl osvobozen a nastoupil na frontu jako příslušník 1. československého samostatného polního praporu v hodnosti rotného. Jako jeho člen se v březnu 1943 zúčastnil bojů u Sokolova³⁰, později, když se z praporu stala brigáda a armádní sbor, též dalších bojů, například u Kyjeva a Dukly. V těchto bojích byl několikrát zraněn. U Kyjeva utrpěl střepinou miny zranění levého bérce a po léčení ve Vasilkově dostal měsíční dovolenou. V bitvě u Dukly ho zasáhla střepina granátu do pravé ruky, ze zranění se léčil dva týdny. V důsledku dalších zranění se u něj projevil bolest hlavy a na temeni mu také zůstala velká jizva.³¹ Získal sovětské vyznamenání Za vítězství nad Německem ve Velké Vlastenecké válce a československou medaili Za chrabrost, Za bojové zásluhy I. a II. stupně, vyznamenání invalidní a Za zranění.³² V roce 1945 demobilizoval a přestěhoval se do západočeského Falknova. Nejdříve pracoval jako nájemce a spolumajitel hotelu Svoboda na zdejším náměstí, poté mu byla v roce 1947 přidělena malá trafika. Oženil se s Annou, za svobodna Vargovou, a bydlel s ní v Benešově ulici č. p. 9. Práce v trafice ho vůbec nenaplňovala, cítil se ukřivděně (také vzhledem k jeho vojenské minulosti, navíc byl částečný invalida, neboť v důsledku zranění se jeho pracovní schopnost snížila o 60 %), býval často rozhořčený a zklamaný. Ač původně komunista, s politikou KSČ se rozloučil již před únorem 1948 a podal si přihlášku do národně socialistické strany.³³ Po převzetí moci KSČ jej poměry

---

²⁷ Archiv bezpečnostních složek, (dále jen ABS), fond V/KV, sign.V-984, 2. část: podsvazek (Trestní oznámení).

²⁸ ABS, fond V/KV, sign.V-984, Skupinový spis státněbezpečnostního vyšetřování proti Michalu Kičerovi a společníkům (dále jen Skupinový spis).

²⁹ Vojenský ústřední archiv- Vojenský historický archiv (dále jen VHA), Kvalifikační listiny: Michal Kičera (Vojenské lékařské vysvědčení).

³⁰ Jedná se o bitvu u ukrajinské vesnice Sokolovo na východní frontě.

³¹ Tamtéž.

³² ABS, fond V/KV, sign.V-984, Skupinový spis.

³³ ABS, fond V/KV, sign.V-984, Skupinový spis: Protokol o hlavním líčení, výpověď Jaroslava Holečka.

zklamaly ještě více a právě zde někde se u něho zrodil odpor k systému, ale zároveň i prudký sklon k alkoholismu. Stačilo málo, aby se zapletl do protikomunistické činnosti. Michal Kičera je tím, kdo měl být v kontaktu se zahraničím a rozdělovat úkoly, čímž měl být v očích StB zakladatelem a vůdčí osobností celé skupiny.

5.3 Josef Kotva

Pocházel ze smíšeného manželství Čecha a Rakušanky. Narodil se 21. září 1907 v Leonfeldenu v Rakousku, vystudoval gymnázium v Litoměřicích a poté se přihlásil do vojenské služby. Absolvoval vojenskou akademii v Hranicích (stavovská skupina dělostřelectvo) a stal se důstojníkem z povolání.³⁴ Až do března 1939 byl v aktivní činné službě a za okupace působil jako úředník okresního úřadu v Semilech. S tímto stavem však nebyl spokojen a chtěl se zapojit do odboje proti nacistům, konkrétně hodlal emigrovat k zahraniční armádě. Jeho matka mu to však vymluvila s tím, že jeho otec padl v první světové válce a on by se měl starat o rodinu.³⁵ V roce 1942 se oženil s úřednicí, dcerou ředitele měšťanské a obecné školy Věrou Klečkovou. V květnu 1945 se zapojil do Českého národního povstání, konkrétně při střežení objektu firmy Zitterwerke v Řekách u Semil. Po skončení války se mohl vrátit k původní profesi a dokonce dosáhl na hodnost kapitána. Ještě v roce 1945 bylo však proti němu zahájeno kárné řízení, a to z následujících obvinění: v době okupace měl být členem Kuratoria mládeže jako instruktor, mluvit německy, i když nemusel, zdravit se zdviženou pravicí a slovy „Heil Hitler“, důvěrně se přátelit s příslušníkem gestapa, chodit oblečen po vzoru německých důstojníků. K jeho vlastnostem je nelichotivě psáno: „*Byl pokládán za člověka povrchního, povídavého a vzbuzujícího nedůvěru u svých kamarádů důstojníků.*“³⁶ V květnových dnech roku 1945 se jako velitel objektu Zittwerke choval prý rovněž nedůstojně – když k objektu dorazila strážní posila, uvítal je slovy „*Co tu chcete, chcete-li si něco vyžrat, od toho jsme tady my.*“³⁷ Není tak obtížné odhalit, že šlo ze strany obviňujících spíše o škodolibost, pomstychtivost některého z členů strážní posily. Většina obvinění nakonec byla odmítnuta a hodnost mu byla ponechána.³⁸ Byl však usvědčen ze styku s agentem gestapa Františkem Kroupou ze Semil, a i když tento styk neměl nějakého zásadního dopadu, byla mu vyslovena přísná důtka a na dva roky pozastaveno zvyšování

---

³⁴VHA, Kvalifikační listiny: Výkaz o prospěchu - Josef Kotva.

³⁵Rozhovor s Vladimírem Kotvou dne 24. 10. 2016.

³⁶VHA, Kvalifikační listiny: Josef Kotva (Konečné usnesení).

³⁷Tamtéž.

³⁸Tamtéž. Řízení se táhlo až do května 1948.

služebného.³⁹ V říjnu 1945 odešel z armády do zálohy a v březnu 1946 se stal aktuárským tajemníkem ONV Sokolov. Zároveň pracoval i jako čelný funkcionář Sokola a předseda mládeže národních socialistů v Sokolově.⁴⁰ To mu příliš neprospělo, a tak byl již v březnu 1948 „vyakčněn“ a propuštěn. Ovšem po dvou měsících byl přijat zpět. Hořkost a nedůvěra vůči novému režimu v něm však již přetrvávala, a proto se v roce 1949 zapojil do protikomunistické činnosti. V roce 1951, krátce před zatčením, byl místa na ONV opět zbaven a začal pracovat jako topič na dole Medard.⁴¹

5.4. Čeněk Zuna

Narodil se 12. listopadu 1914 v rakouském Linci. Vychodil 4 roky obecné školy a 3 roky studoval na reálném gymnáziu v Prievidzi na Slovensku, další 3 roky studoval na gymnáziu v Mukačevu. Poté se podobně jako Kotva dal na vojenskou dráhu. Absolvoval vojenskou akademii v Hranicích a stal se též důstojníkem z povolání. V období před válkou měnil často místa pobytu, jako poručík pobýval v Liberci, poté v Rynolticích, kde jako velitel čety v roce 1938 patřil k rotě strážního praporu 23, který zde hlídal nově vybetonované objekty na hranicích státu,⁴² poté sloužil v Nových Benátkách a v Pardubicích. Okupace mu přinesla propuštění z armády, a tak v Turnově a posléze Praze vykonával práci úředníka. Při revoluci v roce 1945 se zúčastnil bojů v Praze na barikádách, kde velel proti jednotkám divize SS „Wiking“ dobrovolníkům na Barrandově. Nechal vybudovat řadu improvizovaných a zesílených opevnění, jež měly jednotky SS zastavit, přesto musel se svými muži před náporom nacistických jednotek ustupovat přes Žvahov až za Škodovku, po posile v podobě tanků pak opět dosáhl Žvahova. Za boje u Zlíchova a v Hlubočepích získal medaili Za chrabrost.⁴³

Zunova rodina byla neméně zajímavá. Otec Čeněk byl za okupace takřka 2 měsíce vězněn v Kartouzích - Valdicích za zphlavkování příslušníka wehrmachtu, rakouská matka při

---

³⁹ABS, fond V/KV, sign.V-984, 2. část: podsvazek. Při tomto prošetřování také Kotva uváděl seznam perzekuovaných příbuzných a mezi nimi se objevila řada příbuzných jeho ženy, konkrétně Jindřich Klečka, radiotelegrafista odbojové skupiny ÚVOD a spolupracovník škpt. Václava Morávka, jenž po zátahu gestapa spáchal roku 1941 sebevraždu, jeho bratr Karel Klečka, který zemřel po měsíčním týráni v roce 1943 v Osvětimi, a Helena Klečková, která koncentrační tábor přežila. Zřejmě i tato okolnost mu pomohla zbavit se podezření z kolaborace s nacisty.

⁴⁰ABS, fond V/KV, sign.V-984, Skupinový spis: Trestní oznámení.

⁴¹Národní archiv Praha (dále jen NA), fond Státní soud, sign. 2 TS I66/52.

⁴²*Bunkry v okolí Polesí XII*. Občanský spolek Černá louže-Polesí, [cit. 2016-12-15] dostupné z <http://www.polesi.eu/2013/02/bunkry-v-okoli-polesi-xii/>

⁴³VHA, Kvalifikační listiny: Čeněk Zuna.

výsleších nepodlehla nátlaku na členství v NSDAP a při pokusech o dodání jídla manželovi do vězení byla několikrát zbita.⁴⁴

V roce 1946 byl Zuna převelen do Falknova jako nadporučík, ještě toho samého roku byl povýšen na kapitána. Bydlel se svojí manželkou Marií, za svobodna Kutilovou, se kterou měl dvě děti, dceru Evu a mladšího syna Čenka, v důstojnických bytech v ulici K. H. Borovského. Byl organizován v místním oddílu odbíjené, dokonce jako kapitán mužstva, zároveň zde poznal sokolovského lékárníka a později dalšího člena skupiny Václava Nováka.⁴⁵

V sokolovském vojenském útvaru se cítil spokojen, ale míval občasné incidenty buď se svými podřízenými, kteří ho označovali jako příliš přísnou autoritu (míval prudce střídavé nálady), nebo s alkoholem. Jsou o něm zapsány i kuriózní příhody: „*V stavu silně podnapilém, zjištěném pěti nejvyššími důstojníky, který por. Č. Zuna nevojensky popíral, kritisoval neoprávněně rozkaz nadřízeného velitele, přičemž obviňoval velitele II/44 praporu, že mu hází klacky na hlavu.*“ Nebo „*po skončené první části cvičení popíjel a zpíval v hostinci za účasti mužstva své roty oplzlé písničky, které budily pohoršení přítomných civil. osob, mezitím co větší část roty nečinně a za nepříznivého počasí 3 hodiny před hostincem přešlapovala*“⁴⁶ I když tyto problémy překonával za podpory právě svých mužů, stejně ho v březnu 1948 převedli do Chomutova, proti čemuž se dlouho odvolával. Platné mu to nebylo a ještě ho čekalo jen za měsíc „vyakčnění“ a návrat na Sokolovsko. Byl dán tzv. na dovolenou s čekáním, ovšem do činné služby se už nevrátil a byl z armády propuštěn.⁴⁷ Je jisté, že už roku 1948 byl Čeněk Zuna sledován StB, která prověřovala i řadu lidí, se kterými se stýkal.⁴⁸ Postupně pracoval jako dělník v Dolním Rychnově, úředník likvidační správy v Sokolově, Kynšperku nad Ohří a Karlových Varech a v roce 1951 jako úředník na dole 25. února v Novém Sedle. S jistotou právě od propuštění z armády⁴⁹ v sobě těžko skrýval negativní postoje k novému státnímu zřízení a rozhodl se podniknout kroky osobní pomsty, podobně jako Josef Kotva či Michal Kičera. Zuna má navíc evidovaný případ, kdy chtěl pomoci známému při přechodu přes hranice.

Mimo skupinu ještě v roce 1949 dělal zaměstnance likvidační správy v blízkém Kynšperku nad Ohří a seznámil tam s Václavem Čechem, úředníkem podniku Kovo Praha. V

⁴⁴ABS, fond V/KV, sign. V-984: 2. část (Úsekový zápis o výpovědi).

⁴⁵ABS, fond V/KV, sign. V-984: 2. část.

⁴⁶VHA, Kvalifikační listiny: Čeněk Zuna, Záznam o trestech.

⁴⁷Tamtéž. V roce 1949 byl dán do výslužby a v roce 1950 degradován na vojína.

⁴⁸Například kapitána v záloze Václava Frančeho, s nímž se Zuna znal z Chomutova. ABS, fond V/KV, sign. V-984: 2. část.

⁴⁹Pozn. autorky: toto je uvedeno ve všech dochovaných záznamech z výslechlů.

lednu 1951 Zuna dostal od Čecha vyzvání ke schůzce v Grand Hotelu Pupp. Čech sem přišel i se svou milenkou Štěpánkou a chtěl po něm zprostředkování převodu do US zóny Německa, odkud se měl dostat do Francie a na Casablanku za příbuznými. Zuna odmítl, ale ještě v září ho žádal ze zoufalství znovu. Potom, co se rozvedl s manželkou, jeho milenka spáchala sebevraždu na rekreaci ve Špindlerově mlýně.⁵⁰ Nabízel Zunovi peníze, ty ho sice nepřesvědčily, ale přece jen přemýšlel, jak by Čechovi pomohl, a tak v zaměstnání našel člověka, který by ho dokázal převést a zařídil společnou schůzi. Vše bylo domluveno a zorganizováno, jenže Čech svůj odchod odložil kvůli operaci jeho otce o deset dní a k jeho smůle byl Zuna v této době zatčen a Čechův pokus o útěk byl zmařen.⁵¹

5.5. Jaroslav Holeček

Narozen 23. listopadu 1922 v Kladně jako syn řadového úředníka. Chodil na tamější měšťanskou a obecnou školu, pak absolvoval ještě dvouroční obchodní školu Bergmanovu v Praze. Po vystudování získal práci úředníka u Obchodního grémia v Kladně, od r. 1946 byl organizován u národních socialistů. V roce 1948 byl ve výcviku náhradní zálohy u dělostřeleckého pluku v Kolíně, po únoru byl vyakčněn ze Sokola, od té doby taky nevstoupil do žádné politické strany. V roce 1949 se přestěhoval do Sokolova, kde nastoupil jako úředník chemických závodů. Toho samého roku se oženil s Marií Vášovou, též úřednicí, v dubnu 1950 se jim narodil syn Jaroslav. V září 1951 přešel v rámci převodu administrativních sil do výroby k JD ve Slavkově.⁵²

5.6. Václav Novák

Václav Novák se narodil ve Světlé nad Sázavou 29. srpna 1916. Po vchození obecné školy absolvoval osm tříd reálného gymnázia v Havlíčkově Brodě. Dál byl přijat a úspěšně vystudoval na Karlově univerzitě v Praze. V roce 1939 získal titul magistra farmacie a o rok později byl zaměstnán jako magistr v lékárně ve Světlé nad Sázavou. Toto povolání si během let vyzkoušel ještě v Havlíčkově Brodě a v Humpolci až do října roku 1945, kdy nastoupil základní vojenskou službu v Praze a ve vojenské nemocnici v Brně, do dubna 1946. Oženil se s Emílií Jarošovou, měli společně jednu dceru Marii. Po příchodu ze služby dostal do národní

---

⁵⁰ ABS, fond V/KV, sign. V-984, 2. část

⁵¹ ABS, fond V/KV, sign. V-984, 2. část

⁵² ABS, fond V/KV, sign. V-984, Skupinový spis: výpověď Jaroslava Holečka

správy lékárnou U Orla v Sokolově, kam. Správce dělal ještě v lékárně ÚNP a do svého zatčení n. p. Medika.⁵³

5.7. Rudolf Mirko

Narozen 24. září r. 1909 v Klatovech strojnímu zámečnickovi Škodových závodů v Plzni. V Plzni navštěvoval obecnou měšťanskou školu a vyučil se modelářem též u Škodových závodů a pracoval tam do roku 1930, poté dělal řidiče u plzeňské firmy František Liedl krátce do roku 1931, kdy nastoupil vojenskou službu v Domažlicích. V roce 1933 byl dán do zálohy jako desátník, kvůli nezaměstnanosti ale nastoupil další dobrovolnou službu jako délesloužící poddůstojník do roku 1936, pak byl přijat k četnictvu u ZČV v Praze, tam také absolvoval školu četníků na zkoušku, byl povýšen na závodního a služebně přidělen do ČPO v Domažlicích. Naposledy sloužil na četnické stanici Milaveč u Domažlic, kde v dubnu 1939 došlo k jeho superarbitraci a byl dán jako strážmistr do výslužby. Poté pracoval zase u Škodových závodů, jako dělník. V roce 1942 mu do života zasáhla válka, povolali ho k výkonu služby u protektorátní policie a zařadili ho do četnického strážního oddílu v pracovním a výchovném táboře v Mirošově. U četníků sloužil do dubna 1943, kvůli nemoci začal pracovat jako modelář u firmy Prach a Kafka v Plzni až do konce okupace. Pokusil se o reaktivování, byl zařazen k administrativě na ONV v Sokolově, zde působil do „vyakčnění“ v roce 1948, pak pracoval u jedné sokolovské strojírenské firmy, která byla brzy zlikvidována, a tak byl ještě rok zaměstnán v sokolovské chemičce, až konečně v květnu 1950 se stal úředníkem chebsko-karlovarského pivovaru. Ze Sokolova se ale nepřestěhoval, v ulici Benešově č. 9 bydlel s manželkou Alžbětou.⁵⁴

5.8. František Girsá

Život Františka Grossmanna před komunistickou totalitou patřil také k těm dramatičtějším. Narodil se 17. prosince 1903 v Berouně do rodiny úředníka a pěti sourozenců, z nichž jeden zemřel již jako nemluvně, bratr Josef padl v 1. světové válce, sestra Marie zemřela v koncentračním táboře, společně s Františkem se 50. let dožili pouze Otto a Anna. Otto v Jindřichově u Rumburku a Anna v Dolním Rychnově. František se vzdělával nejdříve v obecné škole v Berouně, ale rodina se přestěhovala do Prahy, a tak začal chodit do tamější školy. Po ní pracoval jako úředník v různých firmách až roku 1939, kdy opustil ČSR

⁵³ ABS, fond V/KV, sign.V-984, Skupinový spis: výpověď Václava Nováka

⁵⁴ ABS, fond V/KV, sign.V-984, Skupinový spis: výpověď Rudolfa Mirko.

v transportu do Palestiny.⁵⁵ Tam se dostal v r. 1940 a hned rok na to vstoupil do Anglické armády. V době tohoto přechodu si nechal změnit své příjmení z „Grossmann“ na „Girsa“, které mu bylo dovoleno používat později i po návratu do ČSR. V roce 1943 byl na vlastní žádost přeložen do československé zahraniční armády, s tou se dostal do Anglie a prodělal výcvik protitankového dělostřelectva. Byl přeřazen k náhradnímu tělesu, bojů se neúčastnil, až do konce války, pak se vrátil zpět do ČSR. Po příchodu demobilizoval a v roce 1946 se stal úředníkem Západočeských skláren v Rychnově u Sokolova, v Sokolově a Oloví až do roku 1952, kdy stihl před zatčením nastoupit v n. p. Pramen v Sokolově. Byl národním socialistou od svého návratu do Československa, po únoru 1948 byl přijatým kandidátem KSČ, ale v roce 1950 byl vyškrtnut pro neplnění stranických povinností.⁵⁶

5.9. Jan Wintera

Narozen 7. prosince 1896 v České Kremži.⁵⁷ Po vzoru otce se vyučil obuvníkem, s prací začínal ve své rodném městě a okolí. V roce 1913 odjel na zkušenou do Německa, kde dělal obuvníka u nevlastního bratra. Když vypukla 1. světová válka, vrátil se zpět a v roce 1915 vstoupil do aktivní vojenské služby v rakouské armádě, kde setrval do konce války. Po dvou měsících se jako zapálený Sokol vrátil na jednu z dobových výzev do armády.⁵⁸ V roce 1920 mu zemřel otec, tak živnost převzal. Obchody příliš nešly, zkoušel nabídnout svou provozovnu Baťovi, neúspěšně. Musel tak nastoupit zaměstnání k Československým drahám.⁵⁹ V roce 1935 si založil novou obuvnickou živnost v Praze, kterou si udržel i během války. Poté se v roce 1945 přestěhoval do pohraničí, konkrétně do Chebu, kde mu byl podnik zestátněn, což byl možný důvod odporu k režimu.

Winterova role ve skupině byla podobně jako u Františka Girsy téměř okrajová, ale na rozdíl od všech ostatních byl proti němu zaveden ještě navíc osobní trestní spis kvůli zapojení v odlišné aféře protistátního odboje, probíhající souběžně s hlavní aktivitou skupiny Michala Kičery.

---

⁵⁵ VHA, Personální spisy příslušníka 2. československého odboje Františka Grossmanna (Girsy), dále jen Personální spisy Františka Grossmanna

⁵⁶ ABS, fond V/KV, sign.V-984, Skupinový spis: výpověď Františka Girsy

⁵⁷ ABS, fond V/KV, sign.V-984, Skupinový spis: výpověď Jana Wintery

⁵⁸ ABS, fond V/KV, sign V-813, Zápis o výpovědi Jana Wintera.

⁵⁹ Tamtéž.

5.10. Miloslav Zlámal

Miloslav Zlámal se od všech dosud zmíněných aktérů výrazně liší. V dokumentech, ve kterých se nacházejí informace o celém případě je o Zlámalovi pouhá zmínka v souvislosti v kontaktu s Michalem Kičerou. Dle této části je o něm známo toto: Zlámal byl zahraničním agentem služby CIC, bývalým kapitánem slovenské zahraniční armády. Byl v kontaktu s člověkem jménem Houska a údajně vlastnil statek v Dolním Částkově.⁶⁰ Kičerovi se nesevěřil v rámci utajení ani s vlastním křestním jménem.

Další pátrání mimo spis Státní bezpečnosti jeho život objasnilo více. Miloslav Zlámal se narodil v roce 1922 ve slovenské Skalici, vystudoval filozofii a literaturu na univerzitě v Bratislavě⁶¹ a drama na státní konzervatoři⁶². Jedním z klíčů k odhalení jeho života se stala kniha „*Partisan Captain*“, jejímž autorem je Miloslav Zlámal a označuje ji za svou autobiografii: přinejmenším k událostem Slovenského národního povstání.

Během 2. světové války byl poprvé zatčen, jeho údajným proviněním mělo být psaní o nekompetentnosti vysoce postaveného nacistického důstojníka.⁶³ Trestem mu za to bylo umístění do koncentračního tábora Ilava na Slovensku. Tábor Ilava byl v roce 1944 zrušen⁶⁴ a Zlámal se přidal k Slovenskému národnímu povstání – co více, stal se významným slovenským partyzánem. Spadal pod přímé velení sovětského generála Asmalova, sloužil v brigádě majora Jegorova. V době osvobození Slovenska operoval v největších bojích. Pro demonstraci jeho pozice v povstání lze uvést například fakt, že byl pověřen úkolem zadržení slovenské vlády včetně bývalého prezidenta Josefa Tisa, kdy mu ve splnění úkolu zabránila zrada vlastních lidí.

Kromě bojů Zlámal prožil i skutečně traumatizující chvíle. V oblasti Velké Doliny se setkal se svou tetou Zuzanou, která zde měla i manžela a tři děti. Jen o pár dní po tomto setkání bylo město bombardováno. Když pak projížděl zdevastovaným městem, naskytl se mu pohled na upravenou ženu se zlatým řetízkem, zlatým náramkem a smaragdovým prstenem, obklopenou několika taškami s cedulkou „Pro mého manžela k narozeninám.“ Ležela mrtvá na ulici, tělu

---

⁶⁰ Jan Wintera uvádí, že Zlámal vlastnil statek v Chlumu Svaté Maří u Sokolova.

⁶¹ ZLÁMAL Miloslav. *Slunce a člověk - Předmluva*, 1. vyd., Toronto: Moravia Publishing INC., 1988. ISBN-0-921863-06-3. 89 s. Pozn. autorky: Knihy „Slunce a člověk“ a „Milenci“ jsou součástí fondu archivu Památníku národního písemnictví.

⁶² ZLÁMAL Miloslav. *Milenci – Předmluva*. 1. vyd., Toronto: Moravia Publishing INC., 1990. ISBN-0-921863-08-X. 139 s.

⁶³ ZLÁMAL Miloslav: *Partisan captain*. 1. vyd., Hamilton, Kanada, 1970. 320 s.

⁶⁴ HLUŠIČKOVÁ Růžena, Ludmila KUBÁTOVÁ a Irena MALÁ. *Tábory utrpení a smrti*. 1. vyd., Praha: Svoboda, 1969. 489 s.

chyběly obě nohy. V mrtvole poznal svou tetu. Tragédii ještě musely umocňovat pocity, že jeho matka Anna Skutilová též zahynula při bombardování Bratislavy v roce 1944.

Konec války přinesl pak Zlámalovi téměř nejvypjatější okamžik života. V této době byly, krom bojů proti Němcům, zaznamenány případy rabování, násilí a znásilňování ze strany sovětských osvoboditelů, přeměny bývalých slovenských fašistů na partyzány, kteří dále zatýkali nevinné, machinace s vysokými funkcemi politickými i vojenskými, země se utápěla v chaosu a všude bylo plno těch, kteří toho dokázali využít. Jméno Zlámal nabylo v té době důležité známosti Jeho spolupracovníci ho přesvědčovali, že by se měl setkat s tehdejším zástupcem ministra vnitra – Gustavem Husákem, aby s ním projednal chaos a atmosféru strachu, které na Slovensku tehdy panovaly.

Setkání se pak doopravdy uskutečnilo, ale neskončilo dobře. Husák ve Zlámalovi viděl hrozbu a nechal ho zatknout. Ve svých pamětech píše, že dobrodruh Zlámal vedl „partyzánskou skupinu“, která terorizovala okolí Nitry, na schůzku přišel ozbrojený, nebyla s ním rozumná řeč a cítil se oprávněn rozhodovat o tom, kdo je antifašista a kdo kolaborant a svá rozhodnutí ihned uskutečňoval.⁶⁵ Proto musel do vězení a „jeho chlapci“ domů.⁶⁶ Pro porovnání – Zlámal o tomto setkání psal, že chtěl od Husáka vědět, v jakých rukách je národní bezpečnost, mluvil dále o lidech, pro které bojovali a kteří nyní trpí a mají strach. Zároveň upozornil na jednoho z Husákem dosazených podřízených, který zneužil svého postavení.

Z vězení se mu s pomocí spojenců zvenčí podařilo utéct. Setkal se znovu s Jegorovem, který mu sdělil, že musí ze Slovenska utéct. Uchýlil se tak do Prahy, kde dělal parlamentního korespondenta. V této době se také seznámil se slečnou Zdenou Vernerovou, do které se zamiloval a vzal si ji. Po roce 1948 musel z Československa kvůli novému režimu uprchnout za hranice. Dál působil v SRN, v táborech pro uprchlíky⁶⁷, stal se agentem CIC.⁶⁸ Právě toho

---

⁶⁵ HUSÁK Gustáv: *Svědectví o Slovenském národním povstání*. 1. české vyd., Praha: Naše vojsko, 1970, 575 s.

⁶⁶ Tamtéž.

⁶⁷ Zlámal působil například v táboře Murnau, kde se nakrátko zapletl do aféry popraveného agenta – chodce Štěpána Gavendy. Tento byl zrazen agentem StB Oldřichem Mihulou, s krycím jménem „Zmetek“. ⁶⁷ Zdroj: PEJČOCH Ivo, TOMEK Prokop. *Agenti – chodci na popravištích*. 1. vyd., Cheb: Svět křídel, 2010. ISBN – 978-80-86808-88-8, 343 s. Pozn. autorky: V knize je uvedeno jméno kapitána „Milana“ Zlámala, jde zřejmě o zájmenu jména.

⁶⁸ National archive of Maryland, CIC records, folder Miloslav Zlámal: Brief of Canadian Government Immigration Mission.

času se dostal do kontaktu s Kičerou a Winterem. Poté již potřetí emigroval.⁶⁹ S rodinou (v jednom z táborů se manželům narodilo dítě) nakonec skončil v Kanadě.

První práci si našel v Albertě na jedné farmě. Poté odjel do Toronta a začal pracovat v továrně, kde dostával 73 centů na hodinu. Tehdy mu nabídla společnost Canadian Broadcasting Corporation práci hlasatele programu v českém a slovenském jazyce v Montrealu.⁷⁰

Po nařčení ze strany Dr. Josefa Bystrického⁷¹, že je komunistou⁷², Zlámal o svou práci přišel, přesunul se do Toronta⁷³ a ocitl se na ulici.⁷⁴ Tam začal pracovat jako betonář. Tou dobou též začal jako přivýdělek prodávat nemovitosti a následující rok se mu v tom zadařilo natolik, že se začal věnovat makléřství na plný úvazek. Díky tomu mohl následovat své přátele v průzkumu pro hledání ropy poblíž města Chatham. Na ropu narazili na první pokus. Nebylo toho mnoho, ale stačilo to, aby za dva roky mohl prodat svůj podíl za 10 000 dolarů. Tyto peníze a vlastní celoživotní úspory vložil do domu v Torontu a do dvou farem v Collingwoodu. Jeho farmy Blue Mountains byly k roku 1972 ohodnoceny na 250 000 dolarů.⁷⁵ Odejít z byznysu se rozhodl ve svých 47 letech.⁷⁶ Zlámal se v Kanadě stal producentem vlastního televizního anglického programu „Československo a nový svět“, který moderovala jeho dcera Mily Zlámalová – Heranová,⁷⁷ se kterou produkoval i další pořady. Krom ní měl ještě 2 dcery, Lilian a Manon, které prorazily jako zpěvačky.⁷⁸ Působil jako nevykonný ředitel Czechoslovak Society of Arts and Science in America, Inc. v New Yorku, jako prezident Czechoslovak National Association v Torontu,⁷⁹ jako více prezident United Nations Association a jako jeden z delegátů kanadského UNICEF v Jižní Americe, Kolumbii a Brazílii.⁸⁰ Začal se i věnovat umění a autorskému psaní. Miloslav Zlámal se tak stal jedním

---

⁶⁹ Tamtéž.

⁷⁰ Památník národního písemnictví (dále jen PNP), osobní fond Miloslava Zlámala. SERGE John: *Bouncing Czech turns vigor into wealth.* (pozn. autorky: k článku chybí více zdrojových informací, šlo pouze o novinový ústřížek z fondu.)

⁷¹ National archive of Maryland, CIC records, folder Miloslav Zlámal: Brief of Canadian Government Immigration Mission.

⁷² Tamtéž

⁷³ Tamtéž.

⁷⁴ Rozhovor s Manon Luxenburg ze dne 20. 2. 2019.

⁷⁵ Památník národního písemnictví, osobní fond Miloslava Zlámala. SERGE John: *Bouncing Czech turns vigor into wealth.*

⁷⁶ ZLÁMAL Miloslav. *Slunce a člověk - Předmluva*, 1. vyd., Toronto: Moravia Publishing INC., 1988. ISBN-0-921863-06-3. 89 s.

⁷⁷ Rozhovor s Manon Luxenburg ze dne 20. 2. 2019.

⁷⁸ Tamtéž.

⁷⁹ ZLÁMAL Miloslav: *Partisan captain*. 1. vyd., Hamilton, Kanada, 1970. 320 s.

⁸⁰ ZLÁMAL Miloslav. *Slunce a člověk - Předmluva*, 1. vyd., Toronto: Moravia Publishing INC., 1988. ISBN-0-921863-06-3. 89 s.

z nejúspěšnějších lidí z řad příchozí inteligence do exilových zemí a zasloužil se o propagaci své země v zámoří. Zemřel v roce 1992 stářím.

6) Plány a činnost

6.1. Vznik skupiny

Klíčem k většině kroků, které organizace provedla a čím vlastně celá její činnost započala, byl někdy počátkem roku 1949 kontakt Michala Kičery s agentem Zlámalem, od kterého dostával Kičera instrukce, dokonce ho i občas přechovával ve vlastním bytě.⁸¹ A jak se vlastně válečný invalida dostal do styku se zahraničním agentem? Jak bylo zmíněno, Kičera byl krátce po válce spolumajitelem sokolovského hotelu Svoboda, a to konkrétně právě se Zlámalem.⁸² Poté, co začal pracovat jako trafikant, se oba dále stýkali, často nejspíše v restauracích. Zlámal však v tu dobu, tedy někdy po únorovém převratu roku 1948, již pracoval pro americkou výzvědnou službu a při rozhovorech vyprávěl Kičerovi o Američanech, Angličanech a Francouzích, kteří již brzy přepadnou ČSR a plánují pro bývalé zahraniční vojáky smrt oběšením. Přesvědčoval ho, že je agentem CIC a že při zvratu nastane lámání chleba a jediná šance, jak si zachránit život, je vytvořit protistátní skupinu. Nabídl mu členství v té jeho, kterou hodlal založit, a tvrdil, že mu v případě odhalení nehrozí žádný trest, že komunistický systém se brzy zhroutí. Kičera na to sice konstatoval, že neumí ani pořádně číst a psát, ale nakonec souhlasil s jeho návrhem provádět vyzvědačství.⁸³ Důvodem byla Kičerova frustrace ze svého osudu i z nového systému. Sám již nějakou dobu samostatně převáděl lidi, často bývalé národní socialisty, do Německa. Nechával je u sebe přespávat a na rozdíl od jeho manželky Anny, která se snažila být obezřetnější a zatahovala okna či kontrolovala okolí, on si se sousedy moc hlavu nelámал.⁸⁴ V létě 1949, kdy již byl zapojen do skupiny, byl při jednom převodu pronásledován, a dokonce po něm bylo stříleno. Měl však štěstí, kulka mu zasáhla jen boltec levého ucha. V nemocnici se nechal ošetřit s tím, že upadl.⁸⁵

Jednoho dne na jaře 1949 přijel Zlámал z Dolního Částkova za Kičero do Sokolova, ohlásil se heslem „Gariggue“ a předal mu prázdný bílý lístek. Tajný inkoust dokázal Kičera

---

⁸¹ABS, fond V/KV, sign.V-984, Skupinový spis: výpověď Michala Kičery. S největší pravděpodobností jde o agenta a kurýra Miloslava Zlámala.

⁸²ABS, fond V/KV, sign.V-984, Skupinový spis- Protokol o hlavním líčení: výpověď obviněného Michala Kičery.

⁸³ABS, fond V/KV, sign.V-984, Skupinový spis: výpověď Michala Kičery.

⁸⁴ABS, fond V/KV, sign.V-984, Skupinový spis- Protokol o hlavním líčení: výpověď obviněného Jaroslava Holečka.

⁸⁵ABS, fond V/KV, sign.V-984, Skupinový spis: výpověď Michala Kičery.

přečíst až po nahřátí papíru vařičem. Vzkaz obsahoval výzvu k rozšíření skupiny, napojení na MNV, ONV, poštovní, berní úřad a soud, hledání bývalých „vyakčňených“ důstojníků armády, shánění financí na činnost a informací politického, hospodářského a vojenského charakteru.⁸⁶

Nyní bylo třeba najít nějaké osoby „nespolehlivé pro lidově demokratické zřízení“, které by celou skupiny dále rozšířily. Adepty se stali kromě bývalých vojáků Zuny a Kotvy sokolovský lékárník Václav Novák, úředník Sokolovských chemických závodů Jaroslav Holeček, vedoucí tabákového skladu Kamil Dusbaba, úředník rychnovské sklárny František Girska, chebský obchodník Jan Wintera a jeho pomocník Houska a úředník chebského pivovaru Rudolf Mirko. Část z nich Kičera dobře znal, především z trafiky, a věděl o nich, že s novým režimem nesympatizují.⁸⁷ Ostatní mu doporučil Zlámal.

Jako za prvním přišel na jaře 1949 Kičera za Holečkem, a to přímo do kanceláře chemičky. Věděl, že se jej dotklo vyloučení ze Sokola⁸⁸ a rovnou řešili úkoly navázat pro spolupráci další osoby.⁸⁹ Holeček se poté vydal za Josefem Kotvou a seznámil ho s věcí z pohledu Kotvy asi následovně: „*Podívej se, možná se vytvoří nějaká skupina.*“⁹⁰ Zeptal se ho, jestli by plnil případné požadavky a úkoly, a Kotva mu odpověděl: „*Ale jo, beze všeho.*“⁹¹ Bral to tedy zatím zřejmě na lehkou váhu.

Dalším členem skupiny se velmi rychle stal i Čeněk Zuna, jenž pravidelně kupoval u Kičery cigarety. Kičera jej bez problémů oslovil, protože Zuna byl s režimem též nespokojený a navíc nechával u sebe přespávat hledané osoby.⁹²

Při zapojení vedoucího tabákového skladu Kamila Dusbaby byli přítomni Kičera a Holeček. Oba byli dle vyjádření Dusbaby podnapilí, Kičera prý v opilosti mával vzkazem od Zlámala a chvástl se, že založil protistátní organizaci a že s Dusbabou bezpodmínečně počítá. Ten měl sice v tu chvíli hodně práce, protože zrovna vydával kuřivo, ale Kičerovi souhlasně pokynul.⁹³ Ve skutečnosti mu nedůvěřoval, bál se brzkého prozrazení kvůli tomu, že opilý Kičera nedokázal udržet jazyk za zuby. Z toho důvodu prakticky nic z toho, co slíbil, Dusbaba nevykonal, ale nikomu také o celé věci nic neřekl.⁹⁴ Pro představu uvádím samotná

---

⁸⁶Tamtéž.

⁸⁷ABS, fond V/KV, sign.V-984, Skupinový spis- Protokol o hlavním líčení.

⁸⁸Národní archiv (dále jen NA), fond Sbor nápravné výchovy (dále jen SSNV), sign. Osobní spis Čeněk Zuna.

⁸⁹ABS, fond V/KV, sign.V-984, Skupinový spis: výpověď Jaroslava Holečka.

⁹⁰NA, fond Státní soud, sign. 2TS I 66/52, Protokol o hlavním líčení: výpověď Josefa Kotvy.

⁹¹Tamtéž.

⁹²Rozhovor s Pavlem a Janem Rundem dne 3. 10. 2016.

⁹³ABS, fond V/KV, sign.V-984, Skupinový spis: výpověď Jaroslava Holečka.

⁹⁴ABS, fond V/KV, sign.V-984, Skupinový spis: výpověď Kamila Dusbaby.

Dusbabova slova o Kičerovi: „Podle Kičerových řečí jsem usoudil, že je výbojný a že trpí velikášstvím. Jeho řečem jsem však nevěřil a považoval jsem ho za chvastouna, a proto jsem také nic neohlašoval. Věděl jsem o tom, že Kičera měl ve zvyku chodit ke mně dozadu do skladu, když se chtěl schovat před manželkou“.⁹⁵

Josef Kotva následně do skupiny zapojil i lékárníka Václava Nováka. Novák zmínil před Kotvou jako další možné kontakty jistě MUDr. Kalinu, Karla Stodolu a Jana Blažka.⁹⁶ Varoval ho ale, že zřejmě nebudou chtít spolupracovat. Tímto je vlastně ochránil před vězením, neboť ke spolupráci tito lidé osloveni nebyli.⁹⁷

Osoba lékárníka Václava Nováka je poměrně zajímavá. I když nehrál v Kičerově organizaci tak velkou roli, jako lékárník věděl o mnoha jiných protikomunistických aktivitách v Sokolově, a z části se do nich zapojoval. Jak již bylo zmíněno, vlastnil a udržoval se svojí manželkou Marií sokolovskou lékárnu U Orla. Vzdělání dosáhl na Karlově univerzitě, neměl finanční problémy ani problémy s vojenskou službou, jako Kotva, Zuna nebo Kičera, zároveň vyznával křesťanství a chodil každou neděli do kostela.⁹⁸ Pro přidání se ke skupině měl jiný důvod. V roce 1948 byl na ONV Sokolov nařčen z provolávání pobuřujících a rozvratnických hesel na všesokolském sletu v Praze, a i když byla prokázána jeho nevina, vyvolalo to v něm značné negace vůči novému režimu a jeho strůjcům.⁹⁹ Novák věděl o převodech přes hranice, jež organizoval páter místního kapucínského kláštera Ondřej Frgal,¹⁰⁰ o útěku Karla Bádala, který se stal agentem CIC stejně jako Zlámal a v Sokolově založil další protikomunistickou skupinu,¹⁰¹ dále o úvahách o útěku poručíka Františka Vítka, veterána od Tobruku a Dunkerque.¹⁰² Například také dopomohl útěku majora západní armády ing. Jiřího Přenosila, zmanipuloval podvody s účetnictvím a prodejem léčiv, čímž sebral státu část peněz.

6.2. Činnost skupiny

Jedním z prvních úkolů od kapitána Zlámala bylo sehnat finance a kontaktovat za tím účelem dva lidi v Chebu, obchodníka Wintera a jeho pomocníka Housku. Zřejmě v březnu či dubnu 1949 přijel do Chebu, do Winterova obchodu, muž, jenž se představil jako Tomáš. Byl

⁹⁵NA, fond Státní soud, sign. 2TS I 66/52, Protokol o hlavním líčení: výpověď Kamila Dusbaby.

⁹⁶ABS, fond V/KV, sign.V-984, Skupinový spis: výpověď Václava Nováka.

⁹⁷ABS, fond V/KV, sign.V-984, Skupinový spis-Protokol o hlavním líčení: výpověď obviněného Václava Nováka.

⁹⁸ABS, fond V/KV, sign.V-984, 2. část (Úsekový zápis o výpovědi Čenka Zuny).

⁹⁹ABS, fond V/KV, sign.V-984, Skupinový spis: výpověď Michala Kičery.

¹⁰⁰Po zatčení a odsouzení strávil 12 let ve věznicích a pracovních táborech.

¹⁰¹StB postupně tuto skupinu odhalila a kromě Karla Bádala, který uprchl, byli všichni její aktéři pozatýkáni a odsouzeni k dlouholetým trestům.

¹⁰²Poručík Vítka byl zatčen a odsouzen v procesu Bádala a spol. k 3 letům vězení.

to Josef Kotva, který přijel se špatně čitelnými instrukcemi na průpisovém papíře. Za úkol měl sehnat 10 000 Kčs, součástky na výrobu vysílací stanice a osobu mladší 20 let ochotnou absolvovat kurz pro její obsluhování.¹⁰³ K tomu Winter a Houska obdrželi dotazníky ohledně hospodářského a politického života v Chebu. Kotva však netrval na jejich vyplnění, protože se zatím se nehrnul do takto zřejmé špionáže.¹⁰⁴ Wintera instrukcí nedbal a při druhé Kotvově návštěvě mu sdělil, že nic dělat nebude a že instrukce zničil.¹⁰⁵ Kotva tak alespoň dal do společné pokladny skupiny 500 Kčs ze svého s tím, že jsou od Wintery z Chebu.¹⁰⁶ První kontakt tedy nevyšel. Wintera však znal osobně Zlámala, který ho zkoušel zapojit do protistátní činnosti již dříve, ten však odmítal. Tedy prozatím. Poněkud úspěšnější byl Jaroslav Holeček, který kontaktoval několik adres v Karlových Varech a získal 1000 Kčs.

Dalším úkolem bylo vytvoření seznamu veřejných činitelů, vedoucích osobností průmyslových podniků, SNB a armády. Poslední dvě části sepisoval sám Kičera, seznam mu pomohl doplnit Holeček a společně dokonce uvažovali o zasílání výhružných dopisů.¹⁰⁷ V dubnu 1949 Holeček krom toho přinesl Novákovi letáčky o vypsání nových voleb v ČSR pod patronací OSN a se svojí manželkou a Holečkem je rozdál po okolí. Jeden podepsaný poslal na americké velvyslanectví do Prahy.

V létě 1949 uspořádal Kičera schůzi skupiny v hotelu Svoboda, aby na ní seznámil členy s dalšími úkoly od kapitána Zlámala. Kamil Dusbaba Kičerovi nic neslibil, Girsu se vším naoko souhlasil, ale nic mu nebylo přiděleno a stejně jako Dusbaba nepokládal Kičera za seriózního člověka. Bylo vidět, že zejména tito dva Kičerovi příliš nedůvěřují. Po schůzi Kičera navštívil v bytě Nováka a referoval mu o ní, opětovně silně opilý. Kotva ho odváděl pryč z bytu a později stejně tak z lékárny.¹⁰⁸ Kičerův alkoholismus začal činnost skupiny vážně nabourávat. Byl často těžce opilý, zapomínal na to, jak nebezpečná je jejich činnost. Spolupracovníci ho za to kritizovali a museli ho také umravňovat. Kotva nebo Zuna ho omlouvali, nejspíše kvůli tomu, že mu jako vojáci více rozuměli, popřípadě se omlouval Kičera sám.

Plnění úkolů probíhalo postupně a jednotlivě. Holečkovi se podařilo sehnat z Karlových Varů zmíněných 1000 Kčs. Novák přidal celkem asi 12 000 Kčs, Zuna 5000 Kčs. Získal je od

¹⁰³ fond V/KV, sign.V-984, Skupinový spis- Protokol o hlavním líčení.

¹⁰⁴ ABS, fond V/KV, sign.V-984, Skupinový spis.

¹⁰⁵ ABS, fond V/KV, sign.V-984, Skupinový spis: výpověď Jana Wintery.

¹⁰⁶ ABS, fond V/KV, sign.V-984, Skupinový spis: výpověď Josefa Kotvy.

¹⁰⁷ NA, fond Státní soud, sign. 2TS I 66/52, Protokol o hlavním líčení: výpověď Jaroslava Holečka.

¹⁰⁸ ABS, fond V/KV, sign.V-984, Skupinový spis.

jistého Arnošta Plaňanského z Chebu. Neřekl mu přímo, na co je potřebuje, ale Plaňanský pochopil a peníze ochotně věnoval. Stejně ještě roku 1949 uprchl do Německa a dál pravděpodobně do Austrálie.¹⁰⁹

Nedlouho po schůzi v hotelu Svoboda se Kičerovi ozval Zuna, že by dokázal sehnat součástky pro vysílací stanici, která by umožnila přenos zpráv rovnou do zahraničí. Sestavení stanice měla skupina v plánu pravděpodobně od počátku, avšak nikoliv dle úkolů kapitána Zlámala, ale z vlastní iniciativy. Kičera bez přesvědčování souhlasil, Zuna součástky vybral pomocí ing. Kreutzingera na skladišti jedné likvidované firmy, zakoupil (na lampu ke stanici padlo 2000 Kčs z příspěvku Nováka, Zuna dal dalších 150 Kčs Miroslavu Burdovi, řidiči n. p. Sběrných surovin v Chebu, za zprostředkování obchodu)¹¹⁰ a přes Housku je předal do opatrovnictví Rudolfovi Mirko,¹¹¹ čímž jej též zapojil do odboje. On sám se mu nabízel, že by mohl přesvědčit ke spolupráci nějaké finančníky z Kraslic, to se mu nedařilo, ale ostatní ubezpečil, že to zvládne.¹¹² Mirko bydlel ve stejném domě v Sokolově jako Houska a zároveň v sousedství Kičery.¹¹³

Koncem srpna 1949 se večer potkali před domem, Mirko přinesl krabici, již mu přinesl neznámý motocyklista¹¹⁴ (Houska) pro Kičera. Ten druhý den zjistil, že je naplněna součástkami, konkrétně např. kondenzátory, svazky kabelů, porcelánovými tyčinkami nebo malými transformátory. Několik věcí k sestavení stanice věci přesto chybělo, jako třeba kostra nebo akumulátory. V trafice ho navštívil muž, dal mu vědět heslo a představil se jako úředník Houska a ptal se ho, zda krabici obdržel. Stejnou otázku mu pak položil i Zuna, který ho i utvrdil v tom, že na Housku je spolehnutí a že on součástky sehnal až z Chebu. Kičera je předal Holečkovi a dál se o ně nestaral. Holeček chtěl vysílačku sestavit, ale samotnému se to nedařilo a neodvážil se někoho požádat o pomoc.¹¹⁵ S Houskou se ale Kičera neviděl naposledy: ještě jedenkrát mu do trafiky přinesl pokyny od Zlámala. Chtěl evidenci vozidel a jejich čísel od bezpečnosti pohybujících se v pohraničí, pro toto určil Kotvu, kvůli jeho známostem v Chebu. Nic od něj ovšem nedostal. V září 1949 byl Kičera náhle zatčen, ne však

---

¹⁰⁹ABS, fond V/KV, sign.V-984, Skupinový spis: výpověď Čenka Zuny.

¹¹⁰ABS, fond V/KV, sign.V-984, 2. část: podsvazek.

¹¹¹Jméno se objevuje i v podobě Rudolf Mírka.

¹¹²ABS, fond V/KV, sign.V-984, Skupinový spis: výpověď Rudolfa Mírko.

¹¹³Jednalo se o tehdejší ulici Benešovu, která byla částečně zbourána. Její zbývající část se dnes jmenuje ulice J. K. Tyla.

¹¹⁴Tamtéž.

¹¹⁵ABS, fond V/KV, sign.V-984, Skupinový spis: výpověď Jaroslava Holečka.

z důvodu členství ve skupině, ale pro podezření z napomáhání sokolovskému kapucínovi Frgalovi s ilegálními útekami do zahraničí.¹¹⁶ Co se dělo se skupinou v průběhu jeho vazby v pražské Pankrácké věznici, nemohl vědět. Ta se ihned po Kičerově zatčení radila o své budoucnosti, bylo jasné, že StB může z Kičery dostat cokoliv. Kotva se chtěl co nejdříve zbavit vysílačky, hmotného důkazu. Především lékárník Novák ale zachoval chladnou hlavu, uklidňoval ostatní a Kičerově ženě, která se ocitla bez prostředků, pomohl 500 Kčs.

Bezpečnost sice Kičerovi prozatím nic neprokázala a propustila jej, ale jeho zájem na věci značně opadl. Důkaz předkládám v jeho vlastních ostrých slovech v rozhovoru mezi ním, Zunou a Kotvou po jeho propuštění: „*Kapitáne, vyliž mi prdel, já se již na to vyseru, dále to dělat nebudu, jsou na to velké tresty, to jsem poznal na Pankráci.*“¹¹⁷ Tou dobou byl nejen nemocen, ale ztratil i kontakt se Zlámalem.¹¹⁸ Zunu pak zajímalo, co bude s vysílačkou, Kičera nařídil Holečkovi, aby ji zahodil do řeky a taky vše hodlal ohlásit na SNB, to ale pod Zunovou pohrůzkou neudělal. Holeček část součástí odevzdal Kotvovi, který se jich zbavil v šachtě Bohemie, a Mirkovi, který je vyházel na cestě ke švagrovi za jízdy do řeky v oblasti Pruněřova.¹¹⁹ U švagra je předtím také uschoval.¹²⁰ S koncem vysílačky se přiblížil i konec samotné skupiny.

V té době již byl chebský obuvník Jan Wintera od skupiny odloučený, ale jeho samostatná role ve třetím odboji se teprve rodila. Jak se výše zmíněno, Zlámál se pokoušel Winteru kontaktovat dříve, v roce 1949. Svěřil se mu se svou protistátní skupinou (Kičera a spol.) a požádal ho o špionážní zprávy z Chebu a pomoc při přechodech státní hranice. Wintera mu přitakal, že pomůže, když bude moci. Zlámál plnění tehdy nežádal a zdálo se, že nic více z toho nebude.

Jenomže v květnu roku 1950 jej navštívil na doporučení Zlámala další agent CIC, jistý Ševčík z Prahy. Tomu Wintera přislíbil splnění přechozích požadavků a zapojení některých tamějších úředníků k protistátní činnosti. V srpnu jej navštívil znovu a měl s sebou zprávu – dopis s pečeti, od Zlámala. V něm stálo, že se má Wintera dostavit do vyhořelého mlýna, kde najde mezi rámem dveří a zdivem směrnic pro další špionážní práci. Směrnice si dle trestního spisu nevyzvedl, ale je možné, že ano, a pak je pouze zničil. Na konci onoho měsíce se Ševčík opět zastavil, předal mu další dopis a polovinu fotografie, že se mu brzy někdo

---

¹¹⁶ ABS, fond V/KV, sign. V-984, Skupinový spis: výpověď Václava Nováka.

¹¹⁷ ABS, fond V/KV, sign. V-984, Skupinový spis: výpověď Michala Kičery.

¹¹⁸ ABS, fond V/KV, sign. V-984, Skupinový spis: výpověď Václava Nováka.

¹¹⁹ ABS, fond V/KV, sign. V-984, Skupinový spis: výpověď Rudolfa Mírko.

¹²⁰ ABS, fond V/KV, sign. V-984: 2. část.

prokáže s její druhou polovinou. Na fotografii byl neznámý muž vypadající jako příslušník pravoslavné církve. V dopise Zlámal Winteru napomínal, připomněl mu, že uzavřel závazek se špionážní agenturou, jejíž příkazy je třeba bezpodmínečně plnit a že v zájmu utajení organizace může být i odstraněn.

Na konci září roku 1950 se muž s kufrem a druhou polovinou fotografie skutečně objevil. Požádal ho, aby mu ukázal vhodnou cestu k přechodu hranice. Winter mu podrobně označil a popsal cestu, jak se tam dostat. Vyrazili společně k silnici Cheb – Mühlbach (Pomezí) a podal cizinci poslední instrukce. Ten se mu ztratil z dohledu za železničním náspem a útěk skončil zdárně. V únoru 1951 za ním přišel další neznámý agent CIC, který se odvolal na Ševčíka a chtěl po Winterovi seznam funkcionářů veřejné a lidové zprávy a další zprávy. V květnu se ho poté ptal, jak se mu daří úkoly plnit. Wintera mu sdělil, že k takovým informacím nemá přístup, a tak mu agent řekl, aby za sebe našel vhodnou náhradu.

Tehdy na tento popud Wintera vyhledal v Chebu bývalého pražského inspektora Václava Trobla, který jeho žádosti o zastoupení vyhověl. V polovině června se setkali všichni tři v Chebu, Troblovi zde byly vysvětlovány jeho špionážní úkony.¹²¹

19. 8. 1951 Trobl navštívil Winteru s tím, že StB ví o jeho protistátní činnosti. Chtěl utéct za hranice a nabídl Winterovi společný útěk. Wintera odmítl, ptal se Trobla na to, jak chce utéct, což mu ale nesdělil. A tak se Winter nedozvěděl, že Václav Trobl neopustí zemi úplně běžným způsobem.

Stal se hlavním aktérem známé aféry, tzv. Vlaku svobody. 21. září 1951 přesvědčil Trobl strojvůdce Konvalinku, aby v Chebu, aby nechal vlak přejet přes hraniční čáru, signál na trati už byl změněn. Společně se svými třemi ozbrojenými spolupracovníky ve vlaku, se svou ženou Vlastou, synem a s dalšími cestujícími projeli bezpečně až do Selbu.¹²²

7) Konec skupiny

7.1. Zatýkání

Roku 1949 StB zatkla a vyslechla Michala Kičeru a posléze jej pro nedostatek důkazů propustila, jak bylo popsáno výše. Bylo to pro něj značné varování, a zřejmě nejen pro něj.

¹²¹ NA, fond Státní soud, sign. 3TS 66/51, Trestní spis Jana Wintra

¹²² *Vlasta Troblova and the freedom train (Vlasta Troblova a Vlak svobody.)* Czech folks, dostupné z <http://czechfolks.com/2012/10/26/vlasta-troblova-and-freedom-train/>.

Od té doby skupina prakticky žádnou činnost nevyvíjela, naopak začala s likvidací důkazů. Je velmi pravděpodobné, že StB však měla celou skupinu již nějaký čas v hledáčku a čekala jen na vhodný okamžik, kdy zasáhne.

Jako pro prvního si přišli tajní policisté 20. listopadu 1951 pro Čeňka Zunu, kterého již několik týdnů předtím sledovali, neboť hodlal převést přes hranice na západ svého známého Václava Čecha. Zuna byl zatčen ve svém bytě a převezen do Chebu ke krajskému soudu k výslechu.

Počátkem roku 1952 byl v souvislosti se Zunovým zatčením vyslýchán i Josef Kotva, byl ale propuštěn. Po návratu z výslechu na StB v Karlových Varech varoval Kičera a Holečka, že je vyšetřován a že je všechny čeká vězení.¹²³ Jediným východiskem se mu zdál společný útěk na západ. Kičera však Kotvovi v tomto nedůvěřoval, navíc byl přesvědčen,¹²⁴ že je Kotva shodil.¹²⁵ Možnosti útěku se tak rozhodl najít sám. 12. února vyhledal jednoho povozníka v Sokolově a ten ho seznámil s Němcem jménem Pepík, který ho prý převede přes hranice. Dal mu 5 000 Kčs a odešel s ním do Bukovan a odtud do Chebu, kde jej však 16. února StB zadržela. To je asi jediné, co si Kičera z události pamatoval. Celou dobu byl totiž tak opilý, že sotva stál na nohou. Vybavoval si jen své následné probuzení ve vazbě.¹²⁶

Jak bývalo tehdy u StB zvykem, nedala prakticky nikomu vědět, kde se Kičera nachází. Sokolovský Svaz protifašistických bojovníků, jehož byl členem, jej s rozhořčením sháněl po celé čtyři měsíce! Z urgencí SPB na úřady vyplývá, že vedení svazu dobře vědělo, že Kičera je vážně nemocen a vyhýbavé odpovědi si nechtělo dát líbit, což bylo na svou dobu i poměrně odvážné.¹²⁷ Nakonec bylo svazu odpovězeno, že Kičera byl zadržen a že je mu věnována větší péče než na svobodě.¹²⁸ Přesto při nastoupení vazby prodělával vážné zdravotní potíže, způsobené ve spojitosti s alkoholem, hlavně abstinencí. Během pobytu v cele číslo 6 ve vazbě v Karlových Varech prodělával po nocích záchvaty deliria, ve dne též, ale slabší, hlavně při projevech tužby po alkoholu. Jeho záchvat sestával z toho, že nejprve zíral nepřítomně do jednoho místa, vztahoval před sebe ruce, jako by se něčeho bál, pak vlezl do postele a přikryl se přikrývkou. Dostával nucení ke zvracení a následně zimnice, které nastávaly v intervalu tří

---

¹²³ Je možné, že Kotva činnost skupin prozradil; to mohlo být důvodem snahy o útěk.

¹²⁴ ABS, fond V/KV, sign. V-984, Skupinový spis: výpověď Václava Nováka.

¹²⁵ Pozn. autorky: jediný, kdo je uveden jako vypovídající ke skupině, i když nebyl na ni tázán, je Jaroslav Holeček, naopak Kotva jediný společně s Kičerou se snažil ostatní členy krýt, i když při zmíněném výslechu svoji činnost přiznal.

¹²⁶ ABS, fond V/KV, sign. V-984, Skupinový spis: výpověď Michala Kičery.

¹²⁷ ABS, fond V/KV, sign. V-984: 2. část.

¹²⁸ Tamtéž.

minut. Je evidováno, že při návratu z jednoho výslechu s bledou tváří zvracel, poté zase upadl do deliria.¹²⁹ Viděl na stěnách mouchy, pavouky, motýly, myšky a nemohl se jim ubránit.¹³⁰ Kromě toho trpěl depresemi, hlavně z bolesti a zhoršujícího se stavu jeho z války zraněné nohy. V ní měl nyní otevřenou ránu, v březnu 1952 přicházela v úvahu i její amputace, k níž naštěstí nedošlo.¹³¹ Z Karlových Varů ho eskortovali do Prahy - Ruzyně, kde mu nohu ošetřili¹³² a od 14. května 1952 byl shledán dostatečně zdravým k předvedení před hlavní soud.¹³³

Kotva, zklamán nezájmem o společný útěk, vymyslel něco úplně jiného. 12. února se nevrátil z práce domů a odjel do Krajkové za kamarádkou, aby si s ní popovídal a snad se trochu uklidnil. Stavil se u krejčího a i v tak vypjaté situaci myslel na syna a ptal se ho, kdy mu ušije kabát.¹³⁴ Pak si vypůjčil lyže (zřejmě běžky) a plánoval sebevraždu oběšením, asi někde v lese, kam na nich pak odjel. To i přesto, že nelegálně vlastnil pistoli Singer s ostrými náboji, kterou z obavy z domovní prohlídky nosil u sebe. Nakonec si vše rozmyslel, pistoli zahodil do řeky Svatavy u Oloví a na lyžích se vrátil nakonec živý domů.¹³⁵ 14. února 1952 byl pak doma příslušníky StB zatčen. Za přítomnosti manželky, tchána a otce byla u něho provedena domovní prohlídka. Poté se mohl naposledy najíst a rozloučit se s rodinou. Jeho otec mu ještě stačil říct, aby při výslechu nic nezapíral.¹³⁶ První dny ve vězení zřejmě velice trpěl, a to nejen psychicky, ale zřejmě i fyzicky, vzhledem k používaným výslechovým metodám StB. 21. února o deváté hodině ranní se tak pokusil spáchat sebevraždu. Ze dvou k sobě svázaných kapesníků si přichystal oprátku, když vězeňský strážmistr náhodou kukátkem nahlédl do jeho cely. Rychle otevřel dveře a Kotva se snažil smyčku schovat. Zjistilo se, že i když se normálně vydává vězňům jen jeden kapesník, tak Kotva si při převlékání svůj osobní tajně ponechal. O sebevraždu se pokusil ještě jednou, a to při nástupu trestu, kdy se pokoušel ublížit si prudkými ranami hlavou do zdi.¹³⁷

Další zatčení následovala. 10. března 1952 byl zatčen Jan Wintera, 28. března Václav Novák, 7. května si StB přišla pro Kamila Dusbabu a Jaroslava Holečka a o den později pro

---

¹²⁹Tamtéž.

¹³⁰ABS, fond V/KV, sign.V-984, 2. část: podsvazek.

¹³¹ABS, fond V/KV, sign. V- 984KV: 2. část.

¹³²Tamtéž.

¹³³ABS, fond V/KV, sign. V- 984KV: 2. část.

¹³⁴ABS, fond V/KV, sign.V-984, Skupinový spis- Protokol o hlavním líčení: výpověď obviněného Josefa Kotvy.

¹³⁵ABS, fond V/KV, sign.V-984, Skupinový spis: výpověď Josefa Kotvy.

¹³⁶ABS, fond V/KV, sign. V- 984KV: 2. část (Zpráva o průběhu zatčení).

¹³⁷ABS, fond V/KV, sign. V-984KV: 2. část.

Rudolfa Mirko a Františka Girsu. Všichni byli postupně převezeni na KV-StB v Karlových Varech, kde byli podrobeni výslechům.

7.2. Hlavní proces

Proces se před Státním soudem Praha (v zastoupení u Krajského soudu v Karlových Varech) konal v srpnu 1952. Křížové výslechy a dotazy obžaloby odkryly drtivou většinu průběhu činnosti. Jestliže se ovšem někdo do poslední chvíle bránil a snažil se hájit a tajit svou činnost, byli to Kotva s Kičerou. Kotva se snažil zapírat jakékoliv skutečnosti, jež by byly pro kohokoliv přitěžující. Kičera kromě záměrného zapírání protahoval výpovědi pomocí výmluv na nedostatek paměti a opilost, čímž také obhajoval své výpovědi rozcházející se s tvrzeními ostatních. Například měl nadiktovat Holečkovi text, ve kterém vypovídá jako svědek útěků občanů rozbité ČSR z Maďary zabrané Podkarpatské Rusi do SSSR, kde jsou tito pronásledováni Rusy, vězněni a bití. Lidé měli být souzeni bez přítomnosti soudce a hned posíláni na nucené práce. Při převozu servírovali vězňům slanečky bez jakékoliv vody a ti, šílení žízní, olizovali zamrzlé šrouby ve vlcích a k nim jim přimrzali jazyky. Po cestě, která trvala měsíce, se dostali na Sibiř, kde NKVD a vojsko „pouze počítalo mrtvé“.¹³⁸ Tento hrozivý výjev se měl Kičerovi naskytnout ještě v Buzuluku. Dle Holečka sepsal Kičera text na kus papíru a pak nadiktoval na stroj Holečkovi. Kičera to však nikdy nedoznal, přesto, že se kompletní opis dochoval. Bylo mu zřejmě jasné, že vylíčení poměrů v Sovětském svazu, poměrů v gulazích, zacházení s občany ČSR jako se zrádci atd. mu ani v nejmenším neprospěje.

Také během soudu vyšly najevo prohřešky Zuny, jako bylo nenahlášení Plaňanského finanční pomoci skupině či detaily o pomoci Václavu Čechovi při přechodu. Do dalších potíží se dostal i Václav Novák, zejména díky distribuovaným protistátním letáčkům, své uspokojivé finanční situaci či zatajováním další ilegální činnosti, které v Sokolově napomáhal. Nejhuře ze všech na tom byl logicky Kičera, jako zakladatel skupiny a kontaktní osoba s agentem Zlámalem, navíc byl vnímán jako zrádce komunistické strany. Prohřešky Girsy, Dusbaby, Mirka a Wintery se s tím nedaly srovnávat, vzhledem k tomu, že často jejich největším hříchem bylo neoznámení nabízené činnosti, což se i promítlo do výše trestů. Vynechám-li veškerá odvolávání jak obhajoby, tak žaloby, zněl rozsudek Státního soudu v Praze ze dne 21. srpna 1952 takto: Michal Kičera 15 let, Václav Novák 13 let, Josef Kotva

---

¹³⁸ABS, fond V/KV, sign.V-984, Skupinový spis. Viz též NA, fond Státní soud Praha, sign. 2 TS I66/52, výpověď Jaroslava Holečka.

12 let, Čeněk Zuna 11 let, Jaroslav Holeček 10 let,¹³⁹ Rudolf Mirko 6 let, Jan Winter 2 roky, František Girska 1 rok a Kamil Dusbaba 1 rok.¹⁴⁰

Po tomto rozsudku byla ještě Kičerovi a Novákovi doba pobytu ve vězení snížena na 10 let. Zanedbatelné nejsou samozřejmě ani vedlejší tresty. Každému byla udělena pokuta ve výši 10 000 Kčs, která mohla být nahrazena 1 měsícem odnětí svobody (kromě Kičery, kde tato možnost neexistovala vůbec, a Nováka, u kterého pokuta dělala 30 000 Kčs a mohla být nahrazena 3 měsíci odnětí svobody), a trest v sobě obnášel konfiskaci veškerého majetku a ztráty občanských práv. Dalším bodem rozsudku bylo dáno, že se dotyční nesmějí po zbytek života pohybovat v krajích Plzeňském a Karlovarském.

7.3. Pobyt ve vězení

Po vynesení rozsudku byli všichni odsouzení postupně rozvezeni do různých věznic v Československu. Michal Kičera skončil ve Valdicích, kde je i přes svůj zdravotní stav zpočátku hodnocen jako nadprůměrný pracovník. Nicméně již 10. dubna 1954 skončil v nemocnici v Praze. Po vyléčení pracoval krátce i v továrně Koh-I-Noor ve věznici Praha, poté byl přemístěn do věznice Ilava a nakonec skončil v Leopoldově, kde mu byla snížena v důsledku nemocné nohy pracovní kvalifikace. Místo těžké práce vyráběl kolíčky. Přesto musel 3. února 1960 nastoupit na nemocniční oddělení věznice číslo 1 Brno. I když byl všude hodnocen jako dobrý pracovník, posudky mu vytykaly, že se jeho zájem na sebevzdělávání nijak neměnil.¹⁴¹ Několikrát žádal o podmíněčné propuštění, což mu však nebylo umožněno, a tak se na svobodu dostal až při velké amnestii prezidenta Novotného v květnu 1960.¹⁴²

Čenku Zunovi se od počátku pobyt ve věznicích nelíbil a dával to značně najevo, jeho osobní vězeňský spis je plný nejrůznějších kázeňských trestů. Například již v srpnu 1952, krátce před rozsudkem, dostává trest za sprosté chování k šstržm. Tichému, a to 1 měsíc korekce a odnětí výhod.¹⁴³ V červenci 1955, kdy pobývá v TNP Příbram (tábor Vojna), se účastní hromadné stávkou vězňů s hladovkou, za což dostal 10 dní korekce.¹⁴⁴ Navíc často ruší večerní klid.¹⁴⁵ 19. září 1958 nastupuje do vězení v Leopoldově.¹⁴⁶ Tam se setkává se

¹³⁹Vězeňský spis Jaroslava Holečka uvádí trest ve výši 15 let.

¹⁴⁰NA, fond Státní soud Praha, sign. 2 TS I66/52, rozsudek.

¹⁴¹Kičera v té době neuměl stále pořádně číst.

¹⁴²NA, fond Správa sboru nápravné výchovy (dále jen SSNV), sign. Osobní spis: Michal Kičera.

¹⁴³NA, fond SSNV, sign. Osobní spis: Čeněk Zuna.

¹⁴⁴Jednalo se o tzv. nudlovou stávku, největší hromadné vystoupení vězňů v československých nápravných táborech. Trvala prakticky celý pracovní týden (3 – 7. 7. 1955), i když na jeho konci již vydrželo stávkovat jen několik jedinců.

¹⁴⁵Tamtéž.

zvláštním spoluvězněm, se kterým měli společnou vlastnost- nešikovnost. Ani jeden neuměl lepit pytlíky, tak se spolu potkávali při střídavých směnách u lisu na papír. Spoluvězeň Zunovi vypravoval, jaká je chyba, že je ve vězení, a jak budou všichni litovat, že jej tam umístili. Jeho jméno bylo Gustav Husák. Jednou se stane prezidentem republiky a Zunovi dokonce pomůže.¹⁴⁷ Na svobodu se Čeněk Zuna dostal taktéž při amnestii v květnu 1960.

Josef Kotva byl podobně jako jeho přítel Zuna vůči vězeňskému systému značně negativní a i v jeho spisech lze nalézt několik zápisů o kázeňském trestu. Spolu se Zunou byl aktérem incidentu se štržm. Tichým v srpnu 1952, což mu jako Zunovi vyneslo první pobyt ve vězeňské korekci. Pak nastupuje 14. února 1952 do věznice ve Valdicích, ovšem již koncem roku je poslán do nechvalně proslulých uranových dolů v Jáchymově, kde prochází tábory Mariánská, Rovnost a Nikolaj.¹⁴⁸ 23. září 1955 se s celou směnou účastní vzpoury s hladovkou, navíc je trestán korekcí za úmyslné znehodnocování stravy. V té době jsou mu posílány dopisy od Věry a syna Vladimíra.¹⁴⁹ Kázeňské přestupky mu samozřejmě znemožnily úspěšné vyřízení žádostí o milost, které několikrát podal. V lednu 1960 byl přemístěn do věznice Valdice, odkud byl propuštěn na základě amnestie v květnu toho samého roku.

Václav Novák si cest mezi věznicemi vskutku užil: z Karlových Varů ho převáželi do Chebu, z Chebu zpět do Karlových Varů a pak opět do Chebu, z Chebu do Jáchymova, odtud do Příbrami na důl Bytíz a nakonec do Prahy, kde obsadil ve věznici č. 2 místo lékárníka. Žádal o návrat na Bytíz, ale naopak mu byla vazba ještě zpřísněna, protože byl obviněn z pokusu o útěk, který ovšem zapíral. Ve Valdicích se pokoušel dostat na svobodu legální cestou, když poukazoval na jeho absenci u manželky a malé dcerky. Žádost mu byla zamítnuta stejně jako pokus jeho manželky o návštěvu.¹⁵⁰ Podmínečně byl propuštěn v únoru 1960 na základě rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové.

Rudolf Mirko pobýval po vynesení rozsudku ve věznici v Ostrově a ve Valdicích a od roku 1955 si zbytek trestu odpykával v NPT Příbram. Kvůli úrazu hlavy z roku 1938, díky kterému trpěl epileptickými záchvaty, měl sníženou pracovní schopnost a ve výkonu trestu tak nemohl vykonávat těžké práce. I on má ve spise několik kázeňských trestů, například v hlášení ke kázeňskému řízení je k němu zapsáno toto: „*Jmenovaný při nástupu na oběd vykřikoval před*

---

¹⁴⁶Tamtéž.

¹⁴⁷Rozhovor s Ing. Martinem Motlíkem dne 18. 10. 2016.

¹⁴⁸Soukromý archiv Vladimíra Kotvy, Rehabilitační listiny.

¹⁴⁹NA, fond SSNV, sign. Osobní spis: Josef Kotva (Evidenční karta dopisů).

¹⁵⁰NA, fond SSNV, sign. Osobní spis: Václav Novák.

*odsouzenými: „Chovejte se vůči nám jako k lidem, není rok 1951, abyste do nás stříleli jako do dobytka. Já dělal za okupace četníka, ale nikdy jsem na nikoho nekřikl a vždy u mne byl každý napřed člověk.“*¹⁵¹ Za to dostal 10 dní korekce. V Příbrami se taktéž účastnil stávký a hladovky v červenci 1955, nicméně jinak se choval mírně a ukázněně, a to jak v době pracovní, tak mimo ni. To mu zřejmě pomohlo k tomu, že i přes uvedené kázeňské tresty mu jako jedinému ze skupiny bylo vyhověno v žádosti o předčasné propuštění. Rudolf Mirko byl propuštěn na podmínku v listopadu 1957, i když ještě v dubnu téhož roku mu předčasné propuštění doporučeno nebylo.¹⁵²

Jaroslav Holeček byl po odsouzení přemístěn do tábora Vojna u Příbrami, kde si měl odpykat celý desetiletý trest. Doma v Sokolově zůstala jeho žena s malým synem takřka sama. Sice pracovala, ovšem postupem času se u ní začalo objevovat onemocnění očí, v jehož důsledku pomalu přestávala vidět. Obávala se tak ztráty zaměstnání a zoufale se několikrát snažila žádat úřady o manželovo propuštění.¹⁵³ Její prosby však zůstaly nevyslyšeny. Jaroslav Holeček se ze všech odsouzených ze skupiny projevoval i ve výkonu trestu nejvíce jako odpůrce systému a dával to i často najevo. Jeho pracovní výkon byl sice hodnocen jako průměrný až nadprůměrný, přesto byl většinou negativně hodnocen, jako „*má záporný postoj k dnešnímu lidově demokratickému zřízení, vede pomlouvačné řeči o režimu, nedává si žádné závazky, nepřiznává svou vinu, stýká se s vězni nejreakčnějšího zaměření, denní tisk nečte a hovoří o něm jako o komunistické propagandě a oblbování lidí, je prosáklý buržoazními myšlenkami...*“¹⁵⁴ Dle dalších hodnocení v něm trest nevzbudil žádnou lítost a změnu názorů, naopak si je upevnil a otevřeně režim kritizoval jako diktátorský. V červenci 1955 se taktéž účastnil hladovky a dostal několik kázeňských trestů. I když se postupem času jeho hodnocení v očích nadřízených lepšilo, veškeré žádosti o milost či předčasné propuštění byly zamítány. Na svobodu se tak dostal až na amnestii v květnu 1960.

Vězeňské spisy Kamila Dusbaby, Jana Wintery a Františka Girsy bohužel v Národním archivu chybí, ovšem vzhledem ke krátkosti trestu lze předpokládat, že do žádné věznice nenastoupili a po vynesení rozsudku byli vzhledem k době vazby propuštěni.

---

¹⁵¹NA, fond SSNV, sign. Osobní spis: Rudolf Mirko.

¹⁵²Tamtéž.

¹⁵³NA, fond SSNV, sign. Osobní spis: Jaroslav Holeček.

¹⁵⁴Tamtéž.

8) Na svobodě

Takřka všichni odsouzení, kromě Rudolfa Mirko, byli propuštěni v roce 1960. Většina z nich měla však nadále zkušební dobu, ve které byli bedlivě střeženi. Ulehčením se tak stala další Novotného amnestie, tentokrát z roku 1965, která jim zkušební dobu odpustila.¹⁵⁵ Zrušen jim byl i zákaz pobytu v Karlovarském kraji, tudíž se mohli vrátit do svých domovů. Osudy po propuštění mnohých ze skupiny se mi pro malou pramennou základnu zjistit nepodařilo, proto zde přináším jen částečné osudy Čenka Zuny a Josefa Kotvy, obou blízkých přátel, a to i po propuštění z vězení, které v některých ohledech demonstrují důsledky pobytu v komunistických lágrech.

Návrat k normálnímu životu po delším pobytu ve vězení nikdy není snadný. Navíc odsouzení většinou zjišťovali, že režim sáhl k perzekuci i jejich rodin. Čeněk Zuna je toho asi nejjasnějším příkladem. Když ho StB v roce 1951 zatkla, jeho rodina se ocitla úplně osamocená a bez peněz. Zunova manželka Marie, se dvěma dětmi neměla šanci se jakkoliv zařídit, veškeré její dopisy poptávající se po manželovi byly stornovány a byl jí zabaven veškerý majetek. Ve dražbě ho za pomoci přátel tajně koupila nazpátek, ale peněz stále ubývalo. Než požádala o pomoc příbuzné, rodinou, třeba říci, že velice odvážnou, která poskytla paní Zunové finanční pomoc, byli její známí Procházkovi. Její syn, Čeněk Zuna mladší, byl navíc nejen synem „třídního nepřítele“, ale byl i poměrně nezvedený (možná právě proto), což mu ve škole přinášelo další nemalé problémy. Jednou například mladý Čeněk stanoval venku s kamarády. Dlouho se jim nechtělo domů, ale venku byla velká zima, tak střechou vnikli do jednoho z místních závodů. Zalíbilo se jim několik věcí, co tam našli, kupříkladu tahací harmonika, mikrofony, sluchátka nebo letovačka, a odnesli si je s sebou. Přišlo se na ně a věci byly podniku vráceny.¹⁵⁶ Aby jej matka ochránila před vážnějšími postihy, raději mu zařídila odjezd k jeho strýci Jaromíru Kutilovi do Liberce. V podobné situaci byla i paní Kotvová, obě rodiny se navíc dobře znaly. Na obě ženy byl též ze strany státních orgánů opakovaně vyvíjen nátlak, aby se se svými muži rozvedly, avšak ani jedna to neudělala. Paní Zunová navíc měla velký problém najít zaměstnání a nakonec musela pracovat od rána do večera v, co se týče oblasti, velice náročné a špatně placené práci ve sběrných surovinách.

---

¹⁵⁵ABS, fond V/KV, sign.V-984, Skupinový spis.

¹⁵⁶Rozhovor s Ing. Martinem Motlíkem 18. 10. 2016.

Dcera Eva to neměla o nic snazší. I přes polepený kádrový profil vychodila gymnázium v Sokolově. Když došlo na vdávání, budoucí ženich pan Motlík byl od sňatku kvůli kádrovému profilu Evy odrazován, ale stejně si ji vzal. Sám měl v mládí kvůli režimu problémy. I přes výborné studijní výsledky se nedostal na gymnázium kvůli špatnému kádrovému profilu vlastní rodiny a nastoupil na průmyslovou školu v Lokti.¹⁵⁷

Čeněk Zuna, zpět na svobodě, nebyl spokojen ani s těmito výpady, ani s nevraživostí a útoky vůči němu samému, které jej stíhaly v práci (pracoval v palivovém kombinátu na Vřesové). Zřejmě někdy počátkem 70. let údajně napsal dopis starému známému z vězení, tedy Gustávu Husákovi. A veškeré výpady poté skutečně ustaly a on byl dokonce přeřazen na lepší pracovní pozici. Jestli však zatím byl opravdu tehdejší 1. tajemník ÚV KSČ a později prezident, to už se zjistit nedá.

Čeněk Zuna starší toho po propuštění stihl ještě mnoho. Začal se aktivně zapojovat do sportovních a tělovýchovných akcí. Jeho doménou se stal volejbal a především turistika, díky níž se na Sokolovsku stal skutečnou legendou. Šikovně občas využil i podpory režimu, když například zorganizoval pochod Sokolov – Ravensbrück s etapami dlouhými až 100 km. Možná to vysvětluje jeho přezdívku jako vychovatele na školách v přírodě: „krvavý turista“. Jeho taktika spočívala v úplném vyčerpání dětí, které pak snadno v noci usnuly. Tato přezdívka měla svou variaci „krvavý houslista“, protože s velikou vášní rád hrával na housle, ale um jeho zapálení neodpovídal. Na těchto školách v přírodě s ním býval i Josef Kotva, který se pro změnu „proslavil“ zvukem své píšťalky.¹⁵⁸ Čeněk Zuna zemřel v Sokolově v roce 1993.

Do Sokolova se tedy vrátil i Josef Kotva, který se po roce 1989 opět stal součástí místního Sokola, kde dokonce dosáhl funkce starosty. V jednom z regionálních deníků bylo uveřejněno, že tehdejší sokolovský starosta Jiří Dytrych Kotvovi předal pamětní medaili města, kterých bylo do té doby rozdáno nejspíše pouhých deset.¹⁵⁹ Kotvův syn Vladimír se odstěhoval do jihočeské Kaplice za rodinou jeho manželky kolem r. 1975.¹⁶⁰ Josef Kotva zemřel v roce 2003.

---

¹⁵⁷Tamtéž.

¹⁵⁸Tamtéž.

¹⁵⁹Rozhovor s Vladimírem Kotvou ze dne 24. 10. 2016.

¹⁶⁰Rozhovor s Pavlem Rundem a Janem Rundem ze dne 3. 10. 2016.

Po pádu komunistického režimu se také ještě jednou a nejspíš naposled sešla celá skupina, tedy alespoň úředně. Všem byly totiž schváleny a rozsudkem Krajského soudu v Plzni z roku 1990 uděleny soudní rehabilitace.¹⁶¹

9) Závěr

Na začátku práce jsem si určila za cíl prozkoumat protistátní skupinu Michala Kičery, jako jednu zcela neznámou část z dějin protikomunistické rezistence. Díky celé řadě archivních materiálů kombinovaných s několika výpověďmi pamětníků a příbuzných hlavních aktérů jsem se pokusila sestavit alespoň částečně příběh této události 3. odboje. Při zpětném zhodnocení lze dojít k několika závěrům. Rozsah studijního materiálu neumožňuje obsáhnout všechny aspekty celé problematiky a postihnout všechny vztahy a detaily, také díky skartovaným složkám týkajících se případu 3. odboj na Sokolovsku v tomto případě sestával z nedisciplinované skupiny, jejíž činnost měla závažné nedostatky. Na druhou stranu, v žádném ohledu se neobjevila spekulativní aktivita jako například násilí nebo vraždy a přesto byla činnost vzhledem k výši trestů relevantní. Není pochyb, že šlo o aktivity vysoce riskantní a poskytly další možnost pohledu na dobu, na důsledky podobných činů. Jak bylo zmíněno, krom aktérů tyto důsledky postihly i jejich rodiny a okolí. Není vyloučeno, a je dokonce pravděpodobné, že zatčení a výslechy z tohoto případu dovedly Státní bezpečnost k dalším ilegálním skupinám. Zasazení výsledků práce do historického kontextu Sokolovska bylo jednoznačně úspěšným bodem, neboť přináší nový pohled na oblast a poukazuje na důležité souvislosti. Je zároveň možným počátkem odhalení sítě zapadlých událostí v regionu. Na kolik procent skupina dosáhla úspěchu, je těžké říct. Domnívám se však, že i přesto se mi podařilo vytvořit komplexní výzkum z autentických pramenů, především co se poměrně málo frekventované tematiky 3. odboje týče.

Zřetel je třeba brát na i na další neočekávaný přínos práce. Ta přináší nový pohled na zákulisí ojedinělé aféry Vlaku svobody. Představuje významnou osobnost Slovenského národního povstání, ne-li celého Československa, která přidala směr mého dalšího historického výzkumu ke stávajícímu 3. odboji. K tomu se váže poznatek, že dva z popisované skupiny se osobně poznali s Gustavem Husákem, každý v jiné etapě jeho života. Kapitola životopisů představuje z historického pohledu velmi zajímavé příběhy lidí, které by jinak nejspíše nikdy nebyly objeveny. Obohacena o všechny tyto body je práce více komplexní a otevírá prostor pro další pátrání.

---

¹⁶¹NA, fond Státní soud, sign. 2TS I 66/52.

Studium archivních materiálů provázela svá úskalí, hlavně co se týče výslechových výpovědí. Některé spleti lží pro svedení ze stopy a zmatení státní policie se dostaly do protokolů a bylo velmi obtížné z takového množství informací najít ty důvěryhodné. Za reálnou protistátní činnost lze považovat špionáž, hlavně ohledně evidencí a seznamů, pokus o sestavení vysílačky pro přímý rádiový kontakt se západními silami a shánění financí. Úspěšnost těchto kroků zpochybnitelná je. Na kolik se seznamy dostaly do rukou Zlámalovi či vyšším orgánům CIC a zda posloužily v dalších účelech, není zaznamenáno v žádném z dochovaných dokumentů. Tyto se zakládají hlavně na výpovědích, v žádném případě není vyloučeno, že se špionáž zdařila a zahraniční centrála skutečně obdržela různé špionážní seznamy, akorát to aktéři jednoduše zapřeli. To stejné se týká financí: jakou část vedoucí skupiny Michal Kičera využil v činnosti a jakou si ponechal pro osobní prospěch, konkrétně například pro alkoholovou závislost, a naopak jak moc zveličoval on sám a ostatní jeho alkoholismus kvůli mírnějšímu trestu, je spekulativní.

Nedostatek a nedostupnost zdrojů mi nedovolily vypátrat příbuzné ostatních členů skupiny. Kičera je pohřben na hřbitově v Lokti. V žádném spisu se nenacházela fotografie Kamila Dusbaby, proto schází v příloze, a to i přes opakované návštěvy pražských archivů.

Převody za hranice a skrývání uprchlíků byly též nedílnou součástí skupiny, přestože šlo o individuální postupy jednotlivých aktérů v rámci tehdejší nelegální činnosti. Až na výjimky jejich jména zůstala dobovým protokolům skryta a bez žijících svědků skryta nejspíše nadále zůstanou.

Během práce jsem ale krom archivních záležitostí narazila i na spoustu souvislostí. Eva Zunová měla syna, Ing. Martina Motlíka. Martin se poté oženil s Janou, dnes Motlíkovou, která je v současné době učitelkou na gymnáziu, dokonce mě osobně vyučovala angličtinu a zprostředkovala mi rozhovor s jejím manželem. Seznámila jsem se také se známými sokolovskými publicisty a patrioty bratry Rundovými, kteří mi zase zprostředkovali návštěvu pana Vladimíra Kotvy z Kaplice, syna Josefa Kotvy. Do Sokolova pravidelně jezdí položit květiny na hrob svého otce. Velkým přínosem byl rozhovor s paní Manon Luxemburg, dcerou Miloslava Zlámala, za kterou jsem vycestovala až do kanadského Toronta. Předala mi naprosto unikátní materiály a pomohla mi zjistit a pochopit identitu jejího otce. Pátrání po agentu CIC Zlámalovi trvalo 3 roky, aby se stalo posledním obohacením této práce. Ta díky tomu popisuje třetí odboj jak ze strany běžného obyvatele Československa, tak i ze strany spojky západních špionážních služeb, kteří byli hlavními tvůrci komunikace a rozkazů.

10) Resume

The third resistance is a very speculative topic. Even when there are famous cases like affairs of Masin brothers, Black lion 777 or Světlana, it is difficult to specify the number or accomplishment of resistant fighters. Finding smaller cases of this is the only way to expand knowledge of the 3rd resistant. Mostly it shows the negative and terrifying side of communism and socialism in the world's history. Persecution was destroying lives of thousands innocent people from agriculturists to members of any religion. District Sokolov in the Czech republic (former Czechoslovakia) was once a great place for both political directions with it's needed resources like coal. It was suprising to find out there were groups of resistance fighters and I honestly can say that I couldn't make better decision. Group of Kičera was full of unbelievably interesting people. I hope this work describes their lives and destinies in the best way as it is possible.

11) Seznam použitých zdrojů a literatury

Prameny:

Archiv bezpečnostních složek

- fond V/KV
- fond 302

Národní archiv

- fond Správa sboru nápravné výchovy
- fond Státní soud

Vojenský historický archiv

- fond Kvalifikační listiny
- fond Personální spisy

Památník národního písemnictví

- Osobní fond Miloslav Zlámal

National archive of Maryland

- CIC records

Státní okresní archiv Sokolov se sídlem v Jindřichovicích

- kronika města Sokolov 1947 – 1964
- fond ONV Sokolov 1945 – 1948
- kronika města Lokte 1946 – 1986

Literatura:

BERANOVÁ, Romana - BRUŽEŇÁK Vladimír - KAVKOVÁ, Helena. *Falknov 1908-Sokolov 2008*. 1. vyd., Sokolov: FORNICA GRAPHICS s.r.o., 2011. 399 s., ISBN 978-80-254-9275-8.

BRUŽEŇÁK, Vladimír. *Květen bez šeríků*. 1.vyd., Cheb: Svět křídel, 2013, 191 s. ISBN-978-80-87567-27-2.

BRUŽEŇÁK, Vladimír. *Ve stínu Krušných hor*. 1.vyd., Cheb: Svět křídel, 2015, 295 s. ISBN-978-80-87567-69-2.

COURTOIS, Stéphane a kolektiv autorů. *Černá kniha komunismu I*. 1.vyd., Praha: Paseka, 1999.405 s. ISBN-80-7185-194-9.

GROSS Alexandr - MATĚJČEK Jiří - NĚMEC Václav - BUKOLSKÁ Eva - NIKLAS Jiří - TĚGER Jaromír: *Sokolovské pohledy*. 1. vyd., Plzeň: Krajské nakladatelství v Plzni, 1963. 130 s.

HLUŠIČKOVÁ Růžena, Ludmila KUBÁTOVÁ a Irena MALÁ. *Tábory utrpení a smrti*. 1. vyd., Praha: Svoboda, 1969. 489 s.

HUSÁK Gustáv: *Svědectví o Slovenském národním povstání*. 1. české vyd., Praha: Naše vojsko, 1970, 575 s.

KUKAL Karel: *Deset křížů*. 1. vyd., Nová inspirace, Praha 1993, 110 s., SBN 8090128645.

NĚMEC Václav. *Odsun? A proč?*. 1.vyd., Sokolov: Okresní výbor ČSPB v Sokolově, 1986. 73 s.

PEJČOCH Ivo, TOMEK Prokop. *Agenti – chodci na popravištích*. 1. vyd., Cheb: Svět křídel, 2010. ISBN – 978-80-86808-88-8, 343 s.

PROKOP Vladimír. *Sokolov z dějin města a jeho škol*. 1.vyd., Sokolov, 1994, 157 s.

RADOSTA, Petr. *Protikomunistický odboj- historický nástin*. 1. vyd., Praha: EGEM, 1993. 156 s. ISBN-80-85395-25-8.

Razili cestu-přehled dějin dělnického hnutí KSČ a výstavby socialismu na Sokolovsku. 1. vyd. Sokolov: Západočeské nakladatelství, 1986, 108 s.

Sokolovsko socialistických přeměn. 1. vyd., Sokolov: Okresní kulturní středisko 1986.

ŠÍMA Jan. *Historie SNB na Sokolovsku*, Sokolov: Dům politické výchovy OV KSČ Sokolov- Závěrečná práce posluchačů večerní univerzity marxismu- leninismu, Sokolov 1986.

WEBER, Václav. *Třetí odboj v letech 1948-1953*. 1.vyd., Pardubice: Filozofická fakulta univerzity v Pardubicích, 2014. 373 s. ISBN-978-80-7395-786-5.

ZLÁMAL Miloslav. *Milenci – Předmluva*. 1. vyd., Toronto: Moravia Publishing INC., 1990. 139 s. ISBN-0-921863-08-X

ZLÁMAL Miloslav. *Slunce a člověk - Předmluva*, 1. vyd. , Toronto: Moravia Publishing INC., 1988. 89 s. ISBN-0-921863-06-3.

ZLÁMAL Miloslav: *Partisan captain*. 1. vyd., Hamilton, Kanada, 1970. 320 s.

Články:

BRUŽEŇÁK Vladimír: *Protikomunistická činnost sokolovských horníků Jana Kuhna a Aloise Peyra*. Sokolovsko 1/2013, roč. 4, s. 8–14.

SERGE John: *Bouncing Czech turns vigor into wealth*.

Internetové odkazy :

Bunkry v okolí Polesí XII. Občanský spolek Černá louže-Polesí, dostupné z <http://www.polesi.eu/2013/02/bunkry-v-okoli-polesi-xii/>.

Ocenění výsledků X. ročníku mezinárodní dějepisné soutěže EUSTORY. Dostupné z <http://www.eustory.cz/oceneni-vitezu-x.-rocniku-mezinarodni-dejepisne-souteze-eustory>.

Státní bezpečnost. iBadatelna, dostupné z <https://www.ibadatelna.cz/en/slovník/statni-bezpecnost>.

Vlasta Troblová and the freedom train (Vlasta Troblová a Vlak svobody.) Czech folks, dostupné z <http://czechfolks.com/2012/10/26/vlasta-troblova-and-freedom-train/>.

Rozhovory:

Rozhovor s Pavlem Rundem a Janem Rundem ze dne 3. 10. 2016.

Rozhovor s Ing. Martinem Motlíkem ze dne 18. 10. 2016.

Rozhovor s Vladimírem Kotvou ze dne 24. 10. 2016.

Rozhovor s Manon Luxemburg ze dne 20. 2. 2019.

12) Obrazové přílohy

1) Průkaz člena tělovýchovné organizace Sokol Josefa Kotvy

2) Třídní fotografie z gymnázia v Prievidze, v první řadě uprostřed Čeněk Zuna.

3) Průkazka na snížené jízdné poručíka Josefa Kotvy.

4) Portrétová fotografie Josefa Kotvy.

5) Čeněk a Marie Zunovi při procházce v Praze.

6) Čeněk Zuna s dcerou Evou kolem roku 1946.

7) *Rodinná fotografie Zunových z Vánoc 1950*

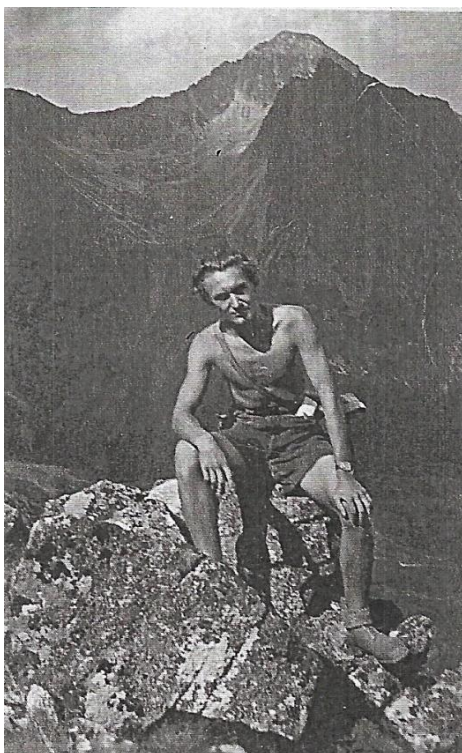

8) *Pohlednice sokolovského náměstí ze 30. let 20.st.. Budova vlevo byla restaurace a hotel a po 2. sv. válce se nazývala Hotel Svoboda. V nájmu ji měl Michal Kičera a Miloslav Zlámal.*

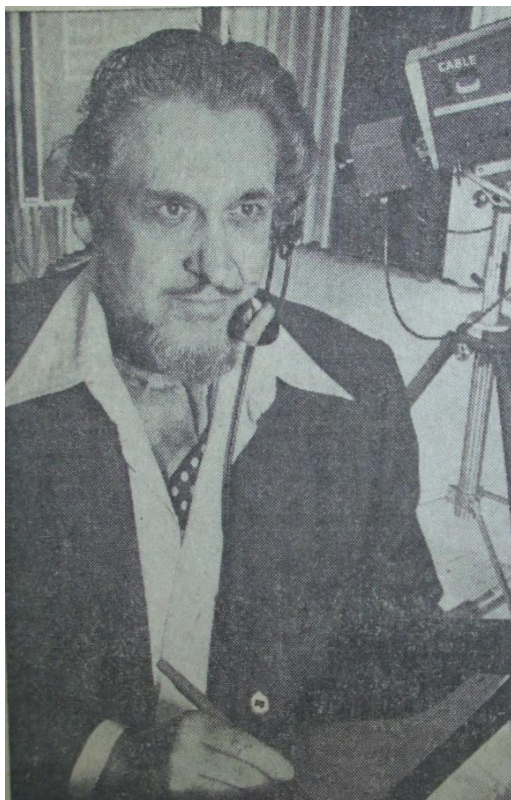
9) *Agent CIC Miloslav Zlámal.*

10) *Miloslav Zlámal ve slovenských Tatrách*

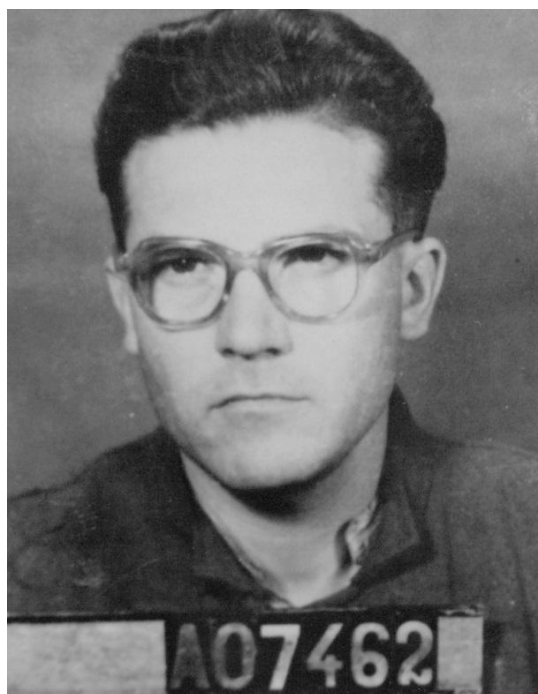
11) *Miloslav Zlámal s manželkou Zdenou.*

12) *Miloslav Zlámal ve studiu.*

13) *Miloslav Zlámal s manželkou a dcerami (zleva dcera Mily, manželka Zdena, Miloslav, dcera Lilian, dcera Manon).*

14) *Profilová fotografie z vězení: Jaroslav Holeček*

15) *Profilová fotografie z výslechu: Michal Kičera.*

16) *Profilová fotografie z výslechu: Čeněk Zuna.*

17) *Profilová fotografie z výslechu: Josef Kotva*

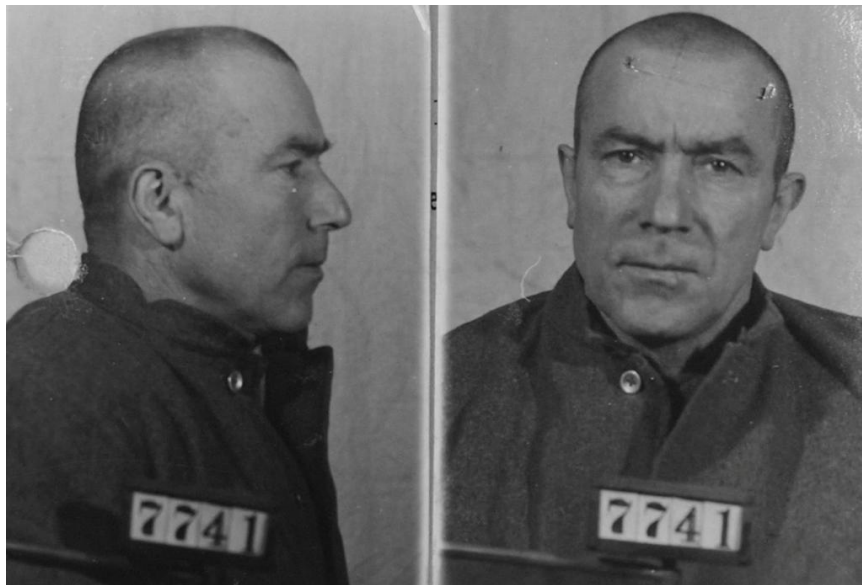
18) *Profilová fotografie z výslechu: Václav Novák*

19) *Profilová fotografie z výslechu: Jan Wintera.*

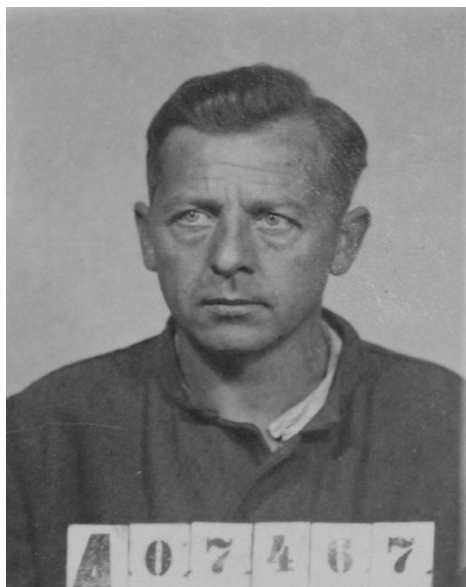
20) *Fotografie Františka Girsy k Osobní kartě příslušníka domácího a zahraničního odboje.*

21) *Profilová fotografie z vězení: Michal Kičera*

22) *Profilová fotografie z vězení: Čeněk Zuna.*

23) *Profilová fotografie z vězení: Josef Kotva.*

24) *Profilová fotografie z vězení: Václav Novák.*

25) *Profilová fotografie z vězení: Rudolf Mirko.*

19.

O p i s listu psaného Jaroslavem H o l e š k e m na
diktát Michala K i č e r y ze dne 9.5.1949. ----- 24

9.V.1949.

Živý svědek o přípravách pres. Gotw. a min.inf.V.Kopec.z
roku 1943 v Buzuluku když se připravovali na ČSR, jaké plá-
ny měli, jaká vláda má být, jak se mají stát vedoucími čini-
teli ČSR - živ.svědek k dispozici.

V roce 1939 když podal Stalin a Molotov ruku Hitlerovi a
maďaři zabrali Podkarp.Rus uprchlo do západní Ukrajiny přes
25.000 osob příslušníků kom.strany. Němci nabádali Rusy k
zatýkání těchto uprchlíků jelikož byli prý špiony - podle
Goebelse. Rusové slovům Němců plně věřili a skutečně všech-
ny uprchlíky, kteří před Němci a Maďary utíkali zatýkali a
uvěznili v Stryj, kde vězně trýznili hladem, tloukli. Od
tud převáželi po různých místech vězeních jako na př.Niko-
lajev, Charkov, Choločná Gora, Kijev, Izum, Velikanské Ma-
nistry kde udělali střediska až do 100000. Od tud Soudili
a nikdo u soudu nebyl přítomen, bylo jen každému oznámeno,
že jde na nutné práce pod terorem - do tábora nucených prací-
Když nastoupili do vagonů v zimě dali rusevé vězňům k jídlu
slané ryby a žádnou vodu. Hladoví vězňové po dlouho trvají-
cím hladovění najedli se slaných ryb což způsobilo nesnesi-
itelnou žízeň. Olizovali omrzlé šrouby zajínovaných železnič-
ních vagonů až jazyky přimrzaly. Do vagonů natěsnali po š-
desáti osobách, bez vytopení a nastala krutá cesta ze Sta-
robelska až na Sibíř do Ivděllaku, Kalmanu, Kamčatky, Dalný
Vastokor atd. Cesta trvala dva měsíce a každé ráno se z va-
gonů vyhazovala zmrzlá těla mrtvých. NKVD a vojsko které
transport doprovázelo se jen ráno zeptali kolik je ve kterém
voze mrtvol. Jiný zájem neměli o lidi průvodci. Sojuz řídí
SSSR narodnyj komisariat v nutřených děl /NKVD/ Posverdlov-
skoj oblasti Ivděllak načalnik Zaš - I zde svědek k dispozici
s písemným materiálem.

Originál psán rukou inkoustovou tužkou na listu vytrženém
ze sešitu, papír bílý modře linkovaný, nepodepsán.

Za správnost opisu.

Karlovy Vary, 30.květen 1952.

Mich. Kičery

26) Údajné svědectví Michala Kičery o podmínkách na Podkarpatské Rusi.

Ú s n e s e n í .

Lidový soud v Sokolově, odd. 6 rozhodl dne 22.1.1959 v senátě složeném z předsedy JUDr. Anny Haklové a soudců z lidu Marie Janichové a Josefa Pokludy ve věci opatrovníkem orgánem péče o mládež rady ONV odbor pro školství a kulturu v Sokolově, zast. nezl. Čenka Zuny, nar. 15.7.1946, žák, 7. tř. střední školy v Sokolově, bytem u rodiček matky Marie Zunové, Sokolov, Hvězda stavova č. 58

t a k t o :

Nezl. Čenku Zunovi, nar. 15.7.1946 uděluje se soudem napomenutí.

O d ů v o d ě n í .

Podle § 53 zák. o pr. rod. má být rodičovská moc vykonávána tak, jak to vyžaduje zájem dítěte a prospěch společnosti. Není-li rodičovská moc takto vykonávána učiní soud opatření poměrně přiměřená. / § 60 zák. o pr. rod. /

V daném případě Okresní prokuratura v Sokolově oznámila ze dne 29.11.1958 došlým soudu 9.12.1958 pod čj. Pz 958/58 oznámila, že nezl. Čenka Zuna ve spojení s Frantíkem Kubísem a Pavlem Krautwurmem / ohledně nich se vedou zvláštní opatrovnícké spisy / stanovili v noci z 8. na 9. listopadu 1958 v přírodě a při silnou zimu a nechtějíce se vrátit domů na rodinných zvěř v níže uvedených domcích zavedli do klubny zdržovali se tam několik hodin a věci, které je zajímali, odcizili a odnesli. Byla to tahací harmonika, 3 mikrofony, sluchátka, letovačka. Věci byly poškozenému podniku vráceny. Dti žijí v rozháraných dětských domcích a utíkají z domova. Okresní prokuraturou u všech bylo navrženo zařazení do ústavní výchovy.

Marie Zunová navrhl pro nezletilce napomenutí jako dostačující. Uvedla, že v přítomné době žije bez manžela, neboť otec dítěte Čenka Zuna jest ve vězení v Leopoldově na Slovensku poš. sthr. 68 a má čka 3380. Matka má celkem 3 děti. Poněvadž je zaměstnána nemůže stále chování nezl. Čenka sledovat a poněvadž má zájem, aby hoch byl řádně doveden od poleťtí to jest Jaromírem Kutílem z Liberce, že umístí se se svým bratrem od 1.2.1959 hocha v jeho domácnosti. Jaromír Kutíl děti má a Čenkovi se bude plně věnovat. Až chování dítěte bude bez závad a bude moci matka dítěti zase důvěřovat vezme je k sobě do své domácnosti.

V daném případě toto dítě nemělo dobrý příklad ve svém otci, který pro trestný čin odpykává si trest. Bez pevné ruky otce dostalo se na zcestí. Matka velmi rozumně si počíná, že dítě vytrhuje z tohoto nepřiznivého prostředí a umísťuje je u s rýče, který je ochoten ve výchově pomoci a poněvadž nemá děti bude se moci celé výchově hocha věnovat. V tomto případě máme za to, že napomenutí nezletilce za onen značný poklesek jest vhodné a postačující.

Proti tomu usnesení je možno podat stížnost do 15 dnů ode dne jeho doručení u podepsaného soudu.

V Sokolově, dne 22.1.1959 JUDr. ANNA HAKLOVÁ, v. r.

Za správnost vyhotovení
řídící kancel. oddělení

Vřesová 5. ledna 1970.

Vážený soudruhu Husáku,

V těžké duševní depresi obracím se na Tebe jako na bývalého spoluvězně z leopoldovské lisovny - léta 1956-1960 s prosbou, aby mi byl stanoven den přijetí a tak mohl osobně přednést mou vážnou osobní a existenční záležitost.

Pro informaci uvádím: vězněn od 20.11.1951 do 9.5.1960. Propuštěn na základě amnestie presidenta republiky dne 9.5.1960.

Zuna Čeněk
zaměstnanec vlečky KVHU Vřesová
bydliště: Sokolov KHB 1608

28) *Dopis Čenka Zuny staršího adresovaný prezidentovi Gustavu Husákovi.*

USTŘEDNÍ VÝBOR KOMUNISTICKÉ STRANY ČESKOSLOVENSKA

PRAHA I, NÁBŘEŽÍ KYJEVSKÉ BRIGÁDY 12

TELEFON 2199

ADRESA TELEGRAMŮ: UVKOMSTRANY

Sekretariát I. tajemníka ÚV KSČ

PRAHA dne 4. února 1970

Uveďte v odpovědi:

C. j.: 1626/63 Mk

Věc:

Soudruh
Čeněk Z u n a

S o k o l o v, KHB 1608

Vážený soudruhu,

z pověření I. tajemníka ÚV KSČ s. dr. G. Husáka potvrzujeme příjem dopisu, který jste mu zaslal. Současně Vás prosíme, abyste omluvil, že s. Husák nemůže v současné době pro množství jiných souvislostí vyhovět Vaší žádosti o osobní přijetí. Dáváme Vám proto v úvahu, abyste mu buď sdělil svou žádost písemně nebo ji projednal osobně v jeho sekretariátě.

Děkujeme Vám za pochopení.

Se soudružským pozdravem

29) Odpověď ústředního výboru na dopis Čenka Zuny.

30) *Fotografie Josefa a Věry Kotvových z článku "Jak jsme prožívali Sokolský slet." z deníku Sokolovsko. Počátek 90. let.*

31) *Zřejmě jedna z posledních fotografií Čeňka Zuny (zcela vlevo, rok 1991).*

13) Zdroje příloh

- Obr. č. 1: Soukromý archiv Vladimíra Kotvy.
- Obr. č. 2: Soukromý archiv Ing. Martina Motlíka.
- Obr. č. 3: Soukromý archiv Vladimíra Kotvy.
- Obr. č. 4: Soukromý archiv Vladimíra Kotvy.
- Obr. č. 5: Soukromý archiv Ing. Martina Motlíka.
- Obr. č. 6: Soukromý archiv Ing. Martina Motlíka.
- Obr. č. 7: Soukromý archiv Ing. Martina Motlíka.
- Obr. č. 8: Soukromý archiv PhDr. Vladimíra Bružeňáka.
- Obr. č. 9: Muzeum Policie ČR.
- Obr. č. 10: Soukromý archiv Manon Luxenburg
- Obr. č. 11: Soukromý archiv Manon Luxenburg
- Obr. č. 12: PNP, osobní fond Miloslava Zlámala.
- Obr. č. 13: Soukromý archiv Manon Luxenburg
- Obr. č. 14: NA, fond SSNV, sign. Osobní spis: Jaroslav Holeček.
- Obr. č. 15: ABS, fond V/KV, sign.V-984.
- Obr. č. 16: ABS, fond V/KV, sign.V-984.
- Obr. č. 17: ABS, fond V/KV, sign.V-984.
- Obr. č. 18: ABS, fond V/KV, sign.V-984.
- Obr. č. 19: ABS, fond V/KV, sign.V-984.
- Obr. č. 20: VHA, Personální spisy Františka Grossmanna
- Obr. č. 21: NA, fond SSNV, sign. Osobní spis: Michal Kičera.
- Obr. č. 22: NA, fond SSNV, sign. Osobní spis: Čeněk Zuna.
- Obr. č. 23: NA, fond SSNV, sign. Osobní spis: Josef Kotva.
- Obr. č. 24: NA, fond SSNV, sign. Osobní spis: Václav Novák.
- Obr. č. 25: NA, fond SSNV, sign. Osobní spis: Rudolf Mirko.
- Obr. č. 26: ABS, fond V/KV, sign.V-984.

Obr. č. 27: Soukromý archiv Ing. Martina Motlíka.

Obr. č. 28: Soukromý archiv Ing. Martina Motlíka.

Obr. č. 29: Soukromý archiv Ing. Martina Motlíka.

Obr. č. 30: Soukromý archiv Vladimíra Kotvy.

Obr. č. 31: Soukromý archiv Jana a Pavla Runda.